

ILANDSBYLIV

A man with light skin and blue eyes is the central figure, wearing a wide-brimmed white cowboy hat and a dark, pinstriped poncho over a dark shirt and tie. He is looking slightly to the right with a gentle smile. The background is a vibrant green landscape with various plants and trees under a bright sky.

TIDSSKRIFT FOR
CAMPHILL-LANDSBYENE
I NORGE

NR. 9 · HØSTEN 2006

Landsbyliv

er et forum for mennesker som lever, arbeider og er engasjert i Camphill – landsbylivet i Norge. Tidsskriftet vil være "et vindu i verden" for interne og eksterne aktører. Det skal berike miljø, kommunikasjon og livskvalitet. Landsbyliv kommer ut fire ganger i året.

Redaksjonsgruppen består av:

Jan Bang (ansv. for denne utg.)
Dag Balavoine, Nils Langeland,
Richard Monsen

Landsbystiftelsen består av:

- Vidaråsen Landsby, Vestfold
- Jøssåsen Landsby, Sør-Trøndelag
- Vallersund Gård, Sør-Trøndelag
- Hogganvik Landsby, Rogaland
- Kristoffertunet, Trondheim
- Det Økologiske Hus, Trondheim
- Solborg Landsby, Buskerud
- Asbjørnsen og Moe Seminarsenter, Buskerud
- Dialogos, Oslo
- FRAMskolen, Vallersund Gård

Les mer om disse på side 37.

Landsbystiftelsens formål er å understøtte sosiale samarbeids- og livsformer utgått fra Rudolf Steiners tredelte samfunnsbilde, slik disse er forsøkt virkeliggjort i andre Camphill-steder grunnlagt av legen Karl König, og hvor den sosiale grunnlov forsøkes gjennomført.

De holdninger og synspunkter som er trykket i artikler i Landsbyliv, er uttrykk for forfatterens egne tanker og holdninger og ikke nødvendigvis redaksjonens synspunkter.

Org. Nr. 954 475 492
Bankkonto nr. 1254 05 18562
ISSN 1504-0720

Alle utgaver av Landsbyliv ligger på www.camphill.no

Epost: jmbang@start.no

Abonnement kr. 250,-

Distribusjons adresse:

Dialogos – Ressurssenter
for Sivile initiativer
Holbergs Plass 4, 0166 Oslo
Epost: post@dialogos.oslo.no
Telefon: 21 69 77 70 Fax: 21 69 77 75
www.dialogos.oslo.no

FORSIDEN: Tor Håkon Eilertsen, Vidaråsen
Foto: Borgny Berglund

Leder

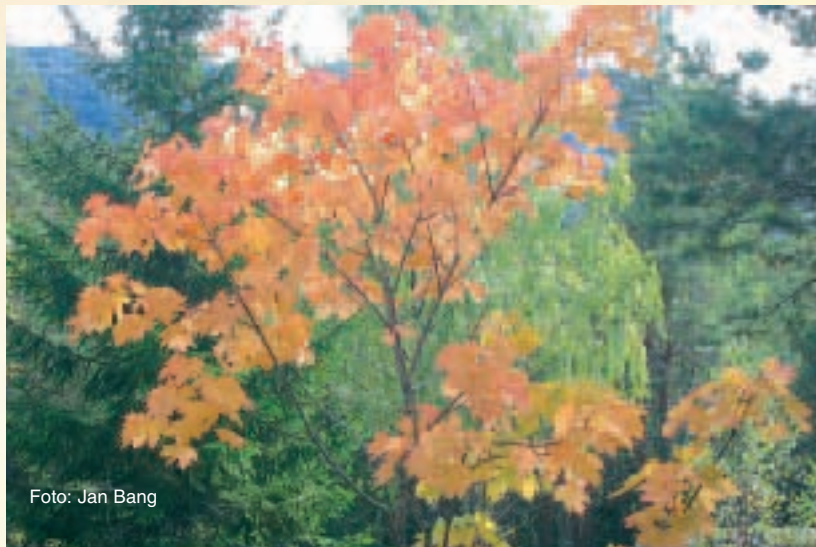

Foto: Jan Bang

Vi skriver disse ord ett par dager etter femårs-markeringen av angrepet på Twin Towers i New York. Den satte i gang en voldsspiral som George W. Bush kaller "krig mot terror". Dette er et særdeles vanskelig begrep, fordi terror er en handlingsmåte og ikke rettet mot bestemte fiender, og mot slike handlingsmåter er det nytteløst å bruke vold og terror. Vi vet jo fra historien at vold avler vold. Hva kan vi da gjøre? Kanskje utfordrer dette oss til å gjennomgå en indre forvandling av våre emosjoner, forestillinger og intensjoner. Kanskje er det mer en oppgave for pedagoger enn for soldater. Kanskje må vi bruke utdanning, opplæring og menneskerespekt som våpen. Nå mener ikke vi at Camphill-landsbyene i Norge er herjet av terrorhandlinger, men vi vil nettopp fokusere på utdanning i denne utgaven av LANDSBYLIV. Kanskje kan vi her bidra til å tenke nytt, også hos oss. Vår utdanning er ikke bare en spesialisering av hodet, hjertet og de fysiske ferdigheter. Når vi skolerer oss, så må vi skolere hele mennesket. Og dette kan også virke videre i alt vi møter, langt utover landsbyene og vårt norske samfunn. "Tenk globalt og handle lokalt".

I denne sammenhengen har vi også tatt inn en kort beretning om Haci Bektas Veli, en Sufi mystiker. I sin "krig mot terror" har Bush demonisert Islam, og religionsutøvelse har, gjennom media, fått en merkelig forbindelse med terrorhandlinger i folks bevissthet. Dette er til stor skade for oss alle, og vi håper å kunne vise at også Islam er "et hus med mange rom".

Vi har en omtale av et nytt initiativ, FRAMskolen på Vallersund Gård. Vi har også noen kommentarer fra flere steinerskolelærere som har vært medarbeidere i landsbyene.

Førtiårs-feiringen og fagdagen på Vidaråsen i vår var en stor og fin begivenhet, og vi deler noen billedlige inntrykk med dere fra dette.

Inspirert og begeistret av vårt arbeid i landsbyene, har vi bestemt oss for å bruke Landsbyliv som en måte å nå fram til enda flere mennesker på, ved å inkludere en brosjyrelignende del mot slutten av bladet. Den inneholder litt informasjon om hva vi er, og hvordan livet i landsbyene ser ut. Der vil du også finne ut litt om hver landsby, og oppdaterte opplysninger om hvordan du kan ta kontakt.

Vi gleder oss til å høre fra dere, ha en god høst! ■ ■ ■

Redaksjonen

Innhold

NYHETER

NYTT FRA LANDSBYENE	S	4
NYTT FRA LANDSBYSKOLEN	S	8
NYTT FRA HELSEPEDAGOGIKKEN	S	11
NYTT FRA ANDRE STEDER	S	12
NYTT FRA LANDSBYSTIFTELSEN	S	13
GLIMT FRA VERDEN	S	14
FØRTI ÅR MED CAMPHILL I NORGE	S	22

KRONIKKER

FEM OG TREDVE ÅR GAMMEL I SOSIALTERAPEUTISK OMSORG	S	23
---	---	----

ØKONOMIEN I SAMFUNNET – BRORSKAPETS OMRÅDE	S	26
---	---	----

HACI BEKTAS VELI	S	27
------------------	---	----

FOKUS: UTDANNELSE FOR LANDSBYBOERE OG MEDARBEIDERE

SAMTALER VIA DATAMASKIN	S	28
-------------------------	---	----

EN SKIKKELIG OVERDOSE MED ANTROPOSOFI	S	32
--	---	----

FASTE SPALTER

LANDSBRUKSLIV	S	34
---------------	---	----

BRODER DYR	S	36
------------	---	----

OPPLYSNINGER OM LANDSBYSTIFTELSEN	S	37
--------------------------------------	---	----

Camphill som lærested

Foto: Borgny Berglund

Oversatt av red. fra Camphill News Northern Ireland, sommer 2006.

**”Vi avleser et samfunns kvalitet ved å se på hvordan fellesskapet forholder seg til de svakeste lemmene”.
Wolfensberger.**

Et samfunn som bestreber seg på å se det enkelte menneske som et uttrykk for ånden som lever i det, vil nødvendigvis måtte ordne livet, arbeidet og sitt verdigrunnlag på en annen måte enn et samfunn som ikke er bevisst ånden som lever i hvert menneske.

Camphill-initiativene prøver å virkeliggjøre en forståelse av mennesker som likeverdige ved å skape levet fellesskap der mennesker med omsorgsbehov blir likeverdige medlemmer i fellesskap med intellektuelle, mobile, produktive og friske mennesker.

I vår materialistiske tidsalder synes det så viktig at vi forstår at alle trenger hverandre. Den ene ikke mindre enn andre. Særlig vår overproduksjon av materielle ting skaper en hunger etter sjelekvaliteter som tålmodighet, takknemlighet, trofasthet, verdsetting av naturen, høysinn, utholdenhet og uselviskhet. I samlivet med barn gis det naturlig et rom for å lære disse kvalitetene. Med barn med spesielle behov, og ikke mindre med den omsorgstrengende voksne personen, skapes det også et sted i verden der disse kvalitetene naturlig blir pleiet.

På denne måte gir også de såkalte utviklingshemmede en verdifull anledning for alle som vil lære tålmodighet, trofasthet, takknemlighet, respekt og mye mer, til å gå i lære. I levet fellesskap som Camphill-landsbyene må denne bestrebelse holdes levende, og ønsket om å hjelpe den andre må hele tiden utdypes og finne måter å uttrykke seg på.

Dette er skoleringen i Camphill-initiativene, og det er ut fra denne bestrebelsen at de enkelte læringsprogram bør utvikles. Ved å betrakte individet, og de krav som trengs for at det kan utfolde seg, kan den omsorgstrengende finne trygghet og sikkerhet i livet. Sikkerhet innenfor fellesskapet og sikkerhet for den enkeltes evne til å bidra og selv å bli forstått og verdsatt. ■ ■ ■

Norbert Kus

Foto: Jan Bang

Sommerstemning på Vidaråsen

Vi sitter på den nye terrassen til Wergeland Hus med kald sitrondrikk og kaker. Det er jammen fint å sitte der i skyggen av det store treet, det er litt for varmt i solen. Vi sitter og slapper av og veksler nyheter mellom Solborg og Vidaråsen.

Tekst og foto JAN BANG

Hvordan er det med nye medarbeidere? Det er jo så mange som reiser om sommeren, og da kommer det nye inn. Og se det! Her på Vidaråsen kommer det flere familier med barn i sommer, noen av dem er norske til og med, og nesten alle snakker norsk. Storveies!

Ettermiddagen går rolig mot kvelden, det er så fint der på denne nye terrassen at det er fristende å bare bli sittende, men det er jo også fint å rusle litt rundt på Vidaråsen, og lure på hvem du treffer rundt neste sving i veien. Det er litt som et eventyr. Og se der! En stor gruppe med ivrige mennesker som plukker de siste lindeblomstene. Det er tidlig i år, det har vært slik tørke og varme at alt har blitt forkortet, trærne står forvirret og tror det er senere enn det egentlig er. Men nå er lindeblomst-teen berget for hele vinteren, bøtter på bøtter som må tørkes litt mer og så deles opp, pakkes og sendes rundt til alle hus.

Her er det mange borte på ferie, noen på hytter rundt omkring i landet, andre på tur ett eller annet sted. Alle

må jo få seg en tur. Det er så få folk her at de har gitt opp å spise middag hjemme i løpet av juli måned. Bare frokost og aftens i husene, middag lages av de eldre skolebarn og ungdom, og alle spiser sammen på Bakke Kro. Så sosialt! Her er det mulig å slå av en prat med flere, velge hvem du vil sitte med, eller bare dumpe borti en gjeng du ikke ellers er sammen med.

Å rusle rundt Vidaråsen er alltid en fornøyelse. Det er stort nok til at man må gå litt, det er distanser som gir rytme i føttene. Husene er så fine, fargevalget alltid en fulltreffer. På Solborg ser vi langt opp i Buskerud, ja, helt til Telemark, Gaustatoppen. På Vallersund, når skyene ligger riktig i

vest, tror jeg jeg skimter både Grønland og Irland. På Vallersund og Solborg har vi Sagaenes storslåtte utsikt. Her på Vidaråsen er det bare skog. Landskapet er intimt, dette er eventyrlandskapet, her kommer Askeladden, her er det en gammel kjerring med noe rart å fortelle, her kommer det prinser og prinsesser.

Her er varmt, det er fint å gå i skyggen, her er små haveflekker med blomster, og større jorder med grønnsaker. Her er hus i alle farger. Kristofferhallen har fått krone av stillas, der holder de på med nytt tak og annet vedlikehold. De var heldige at det er så tørt, det er ingenting verre enn å ta av takstein for å jobbe med det som ligger under, og så få regn.

Jeg spiser frokost på Bakke Kro med flere andre besøkende, noen er fra utlandet og snakker all slags språk, andre fra Jøssåsen og Solborg. For en fin anledning til å treffe folk fra andre steder, folk du ikke har sett på en stund. Så er det opp til morgensamlingen på tunet, da må vi synge for regn. Gartner og bonde er bekymret, vanningen går for fullt, men det er jo aldri nok, det er jo alltid små hjørner det ikke helt rekker, det er jo alltid de kveldene du ikke husker å slå det av, eller enda verre, å slå det på! Nei, regn må vi ha, selv om det er ferie. Selv om det er Vidaråsen midt på sommeren. Vi synger for regn, midt i en av de fineste somrene vi kan huske. ■ ■ ■

Pilegrimsvandringen

Å dra på vandring.
 – å huske og å oppleve,
 – å finne tilbake til seg selv,
 – pilegrimsmotivet i det nye århundret.

Tekst og foto GERRIT OVERWEG

I siste nr. 8 av landsbyliv i Per Øverlands artikkel om førti år med Camphill i Norge, står det fint beskrevet hvordan innspill av mange forskjellige mennesker står bak opprinnelsen av hvert Camphillsted.

Stedene i Trøndelag viser seg på en forunderlig måte å ha sammenheng med de bevegelser på kartet over Norden/Nord-Europa, som Olav den Hellige initierte. De menneskemøter som oppstod ved Jøssåsens framkomst og særlig et par år senere ved Vallersund, hjalp Margit Engel å finne de første tilknytningspunkter og menneskelige forbindelser i Russland. Og alle skjebnemøtene der førte til det som nå er Svetlana landsby, på et sted som ligger rett ved siden av Staraja Ladoga, grunnlagt av vikingene som er nært knyttet til etableringen av det russiske rike, med vikingenes hjelp til Wladimir i Kiev og senere hans sønn Jaroslav i Novgorod. Der i utlendighet, på besøk hos Ingejerd, søsteren til Astrid, hans kone, som sammen med Magnus, sønnen, ble igjen i Sverige, finner han inngivelsen, som fører ham tilbake til Norge.

Denne veien tilbake, eller fram til Norge, danner en eterisk signatur på Nordens kart. En stjernevei, i likhet med stjerneveien til St.Jacobs grav i det Sør-Vestlige Europa. Denne Camiñoen til Santiago de Compostella, finnes på tilsvarende måte tilbake i Nord-Europa i de pilegrimsledene som fører til Nidaros. Som i en hovedbevegelse fører Olavsveien fra Novgorod til Nidaros. Og som camiñoen i sør ble avrundet med å dra fra Santiago d.C. videre mot verdens ende, mot havet, hvor vandringen i den fysiske verden gikk over i havet, det eteriske rom. Slik kunne det forestilles at også pilegrimsveien til Nidaros avrundes med en avsluttende tur videre mot havet til det stedet som også på mange måter kan kalles finis terae, der hvor den

fysiske verden slutter, Vallersund. Det stedet hvor man kan oppleve at i tid-ligere tider de døde ble tatt avskjed fra ved å legge dem i en båt og overgitt til vannets element.

Dette bildet, denne skissen, har de siste årene stått klart foran oss. Spørsmålet var hvordan det kunne bli en realitet å gjennomføre en slik vandring, og hvordan det kunne bli en reell opplevelse i dag. Hvordan kunne vi i disse nevnte landsbyene i Trønde-lag, som er nært knyttet til disse gamle ferdselsårene, få bringe til liv realiteten av denne stjerneveien.

For et par år siden, da vi flyttet til Kristoffertunet, var det der en søken etter hvordan Olavsfestdagene i Trondheim kunne bli en fest, kunne gi en ramme, hvor innenfor flere andre fra de andre stedene, sammen med oss, kunne etablere en Olavsfest. Året etter kom tanken om å lage en mini pilegrimsvandring med mange av dere som ikke er så veldig gode til beins.

Vi prøvde å legge opp en rute fra den gamle Mariakirken på Mostadmarka, med tilhørende Mariakilde, nær Jøssåsen, til Nidaros og Olavskilden. Mye måtte finnes ut under-

veis: om terrenget var tilgjengelig nok å gå i, hvor man kunne overnatte, hvordan de dager kunne legges opp slik at vi fikk mat, og flere slike praktiske spørsmål.

Da vi tilslutt begav oss på vei på Jacobsdagen den 25. Juli, var det mye som vi ikke hadde forutsett. Det er egentlig det elementet som er viktigst i en pilegrimsvandring: å møte det uforutsette.

Fortsetter på side 6

grimsvandring til Nidaros. Jerusalem har sin palmegren, Roma korset og Santiago (Sankt Jakob) kamskjell som merke. Vi skulle ta med det spørsmålet underveis. Det første tegnet vi møtte var en stilisert kornaks på kapellet i Mostadmarka. Kunne det være noe som var brukt siden svunne tider?

Da vi overnattet siste etappen på Kristoffertunet fant Soili tidlig om morgenen en skilpadde midt på tunet, som var kommet på avveier. (Den ble senere pent hentet av Falken bilredningstjenesten.) Var det tegnet vi lette etter? Kunne skilpadden symbolisere noe av det vi kunne forbinde med en moderne pilegrimsferd? Det tykke panseret, det å trekke seg sky tilbake for verden når den kommer for nær i sin virkelighet? Er ikke dette, en vandring vi hadde begitt oss ut på, noe som kunne hjelpe til å befri oss fra? ■ ■ ■

Men med det formålet vi hadde med turen, måtte det meste være klart på forhånd. Og det var det aldeles ikke. Så det var en passende liten gruppe på 5 som ble vinket ut, etter en liten samling på den gamle kirkeplassen på Mostadmarka, hvor Ellen Zirr Buaas fortalte om den historiske utviklingen på stedet. Hun har også utgitt en bok om Romboleden, som fører fra traktene rundt Uppsala mot Nidaros, og fører forbi Mariakapellet.

Så nå har vi i år gjort noen små skritt i forhold til hva vi håper det i fremtiden en gang kan bli: en pilegrimsvandring for landsbyboere. Om du har lyst å være med på noe som bli mer og mer populær for hvert år som går, så ta det opp på ditt sted og kontakt oss. Da kan vi begynne å planlegge og å legge opp løypa i god tid, og komme med et flott kulturelt program, sammensatt av det som tilbys av Olavsfestdagene.

Da vi med forberedelsene skulle forhøre oss om overnattingsmulighetene underveis hos pilegrimskontoret i Nidaros, viste det seg at i år for første gang hadde en liten gruppe pilegrimer sammen med pilegrimspresten dratt fra Åre i Sverige, via Stiklestad, til Nidaros. Og nettopp den lille gruppen møtte vi i sin siste etappe til dommen. En anelse fylte oss av å ha vært sammen med andre på vei, som kom fra forskjellige retninger.

Ennå en liten sak: da vi begynte å gå, lurte vi på hvilket pilegrimsmerke vi skulle velge for landsbyenes pile-

Vi var 4 dager på vei, avsnitt på omtrent 1 mil hver dag går an å ta. Det var oppholdsvær for det meste, til tider for varmt å gå, men ypperlig i forhold til hva Trønderværet for det meste kan by på. Vi møtte mennesker underveis, hadde elementære opplevelser i naturen og kunne ha avsluttet vandringen både med Olavsvaka i Nidarosdomen, natten til den 29. juli og/eller med en pilegrimsfest, dagen derpå, sammen med andre som hadde begitt seg på vei.

FRAMskolen

på Vallersund Gård

Et toårig folkehøyskolelignende lærested
for unge voksne utviklingshemmede mellom
videregående skole og et aktivt yrkesliv

FRAMskolen setter seg som mål, gjennom to års læring, å kunne gi elev, pårørende og eventuelt den kommunale omsorgstjeneste, innsikt i hvilke muligheter den enkelte elev har i forhold til framtidig boform, videreutdanning og yrkesvalg.

Framskolens tre grunnmotiver:

FORSTÅ VERDEN (undervisning)

- Utforsk verden, nasjonalt og internasjonalt.
- De andre og meg selv.
- Parforhold og seksualitet.
- Teater, drama, sang, musikk, maling og diktskriving.
- Utvikle evnen til å uttrykke seg.
- Lær å sende e-post og å finne frem på internett.

LEVE I VERDEN (bo- og hverdagsferdigheter)

- Pleie av bolig og klær.
- Planlegge.
- Gjøre innkjøp.
- Lage mat og stelle i stand til måltid til hverdags og til fest.
- Bruk og forståelse av penger og regnskap.
- Tid og tidsbegreper.

ARBEIDE I VERDEN (i verkstedene)

- Arbeid i bakeri.
- Veve i veveriet.
- Samle urter til urteverkstedet.
- Arbeide med i husholdningen.
- Arbeide med i jordbruk og gartneri.

Fritid og friluftsliv

- Friluftaktiviteter på sjøen og i fjellet.
Opplæring i ridning, båtliv og fjellvandring, går også inn som en del av undervisningen.
- Deltagelse i aktiviteter i nærmiljøet.
- Uforpliktende samvær, dans og lek.

Det første året bor elevene på internat.

Det andre året bor elevene mer selvstendig.

ULLEBERG WOLD 72 52 27 40

Påmeldingsfrist 1. februar 2007

Innføringskurs for nye elever og pårørende 25.-27. mai -07

For nærmere informasjon (helst mellom 12.00 og 14.30):

Dag Balavoine eller Hanna Schmeding

Telefon 72 52 70 80/99 60 88 10

Du kan også skrive til framskolen@camphill.no eller

FRAMskolen på Vallersund Gård, 7167 Vallersund

Samarbeid mellom Helsepedagogisk skole i Oslo og Solborg

For to år siden begynte tre landsbyboere på Solborg å reise inn til Hovseter i Oslo en dag i uken, for å gå på Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole.

Tekst JAN BANG og Kristoffer Bøhn
Foto JAN BANG

Inspirert av en rapport skrevet av Maria Bjune, og etter mange kompliserte forhandlinger, fikk vi de tre skrevet inn som videregående elever for å kunne ta igjen en forsømt utdanning. I tillegg til dagen i Oslo, fikk de flere timer undervisning her på Solborg, og opplæring i praksis på verkstedene.

Dette første året var på mange måter et prøvoforsøk, og i løpet av året fant vi formen som fungerte bra. Året var vellykket, og vi ble enige om at et toårig program ville være det beste. Det andre året avsluttet vi i juni 2006, med årsoppgaver fra alle tre, og klassetur til Øvre Gausdal. Årsoppgavene ble fremlagt både på Solborg og på skolen i Oslo.

I løpet av de siste månedene før avslutningen hadde vi lagt opp til en liten gruppe med tre landsbyboere som ville fortsette, dette ville bli det andre kullet. Denne gangen var den byråkratiske prosess mye lettere og enklere, alle kjente til opplegget, og alle var imøtekommende og hjelpsomme.

Like før sommeren gjorde vi en ny vurdering av den formen samarbeidet mellom Solborg og Helsepedagogisk

Steinerskole hadde fått, og etter samtaler og undersøkelser med juridiske konsulenter ble vi enige om at det var en mulighet for at det tilbudet vi hadde lagt opp til, kunne tolkes som en form for voksenopplæring, og at dette kunne ligge utenfor skolens godkjente virksomhet. Det ble derfor ikke tatt inn nye elever fra høsten 2006.

Det var vemodig å innstille samarbeidet med skolen i Oslo, det var noe vi begge gledet oss over, og vi hadde store forventninger for hvordan det kunne utvikle seg i fremtiden. Men det er jo ikke slutten på denne fortellingen.

Gjennom dette samarbeidet har flere medarbeidere og landsbyboere på Solborg blitt kjent med både lærere og elever på skolen. Parallelt med at våre landsbyboere pendlet til Oslo kom det flere klassebesøk fra skolen opp til Solborg for å oppleve gård, gartneri og skog. Skolen har utpekt en lærer som ansvarlig for kontakt og samarbeid, og Solborg vil gjerne fortsette å ta imot klasser på besøk.

Kanskje når en ny friskolelov er på plass i løpet av neste år vil det være mulig å igjen gi landsbyboere fra våre steder et tilbud på en av de Helsepedagogiske Steinerskolene. ■ ■ ■

I vevekurset i fjor handlet det om plantefarging og toving. I år brukte vi garnet som vi plantefarga. Det hadde allerede blitt ferdige renninger satt inn i vevestolene da vi kom hit, det hadde Lilly gjort for oss. Det skulle vi lage vesker av. På to vever var det vevd med at det ble en åpning i siden, og den andre siden var lukket. Altså var vevnaden dobbel. Her vevde jeg med fire pedaler og byttet fra 1,2,3,4 hele tiden. På den tredje veven var det lukket i begge sider. I en vev var det satt opp en renning fra det første kurset, som jeg ikke var med på, der de hadde kardet og spunnet ull og lagd det til garn. Når denne blir ferdig blir den som et langt skjerf, og det skal vi sy sammen til en lang pose og ha kirsebærsteiner i. Det skal fungere som en varmepute eller et kaldt omslag. Etter pausen prøvde jeg ut renneveven (båndvev red anm.), som du har rundt deg og er festet til en spiker på veggen mens du vever.

Vevekurs på Vidaråsen

12.-16. juni var 12 veveglade damer på Vidaråsen. Her lærte vi oss mye om forskjellige veveteknikker, og vi satte opp en vev helt fra begynnelsen av. Det var også et veldig sosialt kurs så vi ble godt kjent med hverandre.

Tekst MARI KRISTIANSEN,
Vallersund Gård
Foto MALLE HUTTINGER

Mandag 12. juni dro jeg, Anne, Ilhem, Malle og Anita fra Vallersund Gård til Trondheim. Etter at vi hadde tatt toget til Værnes møtte vi folket fra Kristoffertunet som også skulle være med på kurset. Det var Bente, Birgit, Berit og Mette. Veveturset har skjedd to ganger før, dette var min andre gang til å være med, jeg likte det så godt i fjor. Nesten hele gruppa hadde vært med på kursene før, det var ikke så mange ferskinger.

Jeg hadde aldri vært på Vidaråsen før, og gledet meg veldig til å se det. Vidaråsen er omgitt av store skoger, og det var grønt overalt. Det var rart å komme hit til alt det grønne, for jeg er jo vant til hav og sjøsprøyt siden

jeg bor, og alltid har bodd, ved kysten. I gjestehuset, som vi skulle sove og bo i, ble vi møtt av Lilly. Her på Vidaråsen bor også Liv Helene og Anne Kari, som var med på kurset og som vi ble kjent med på forrige kurs. Etter kveldsmaten snakket vi om oss selv og ble mer kjent med hverandre. Om kvelden ble vi vist rundt på Vidaråsen av Lilly som er vevestuelederen på Vidaråsen. Over hundre mennesker bor og arbeider her. Jeg synes det er veldig mange folk. På Vallersund Gård er vi ca. tretti.

Neste dag møttes vi i vevestua. Den var litt større enn den på Vallersund Gård. Våre vever står langs sidene, mens her er de over hele rommet ved siden av hverandre som pulter i et klasserom. Her ble vi vist rundt og vi så på arbeidet som landsbyboerne har gjort. Dette skulle vi veve på, og alle skulle prøve alt. Vi arbeidet på forskjellige plasser og pendlet rundt og skiftet vev. Noen arbeidet med renningen mens de andre vevde eller hovlet. Her prøvde jeg ut forskjellige veveteknikker, det var veldig spennende.

Etter kveldsmat samlet vi oss i vevestua og hadde kreative aktiviteter. Vi lagde brosjer. Da snurret vi tråder rundt små pappbrikker, vevde, sydde på perler og fikk limt på en nål så vi kunne sette de på brystet etterpå. De ble veldig fine alle som vi hadde laget.

På onsdagen hadde vi ingen aktiviteter i vevestua, da dro vi på utflukt. Vi reiste med buss til Tønsberg og så til Vestfold Fylkesmuseum, hvor vi ble mottatt av en guide som het Laila. Hun viste og fortalte oss om vestfoldsteppene. Vi ble fulgt inn i et gammelt hus der et originalt vestfoldsteppelå i en seng. Pga. at disse teppene er så gamle, over hundre år, må de ligge i de gamle husene så de er kalde og fuktige.

Senere kom vi til Verdens Ende, som ligger utenfor Nøtterøy. Her så vi langt ut mot havet. Det var deilig vær og helt blankstilet blått hav og blå himmel, så her var det fint!

Fortsetter på side 10

Typisk sørlandsidyll var det, med glattskurte runde berg og en horisont uten syn av land i det fjerne. Det var fantastiske fine berg, noe som det ikke finnes maken til i Trøndelag.

Neste dag, torsdag, var den siste hele dagen vi var her. I dag skulle vi

avslutte kurset gjøre vi oss ferdige med det vi hadde vevd på. Vi satte inn renningen som vi hadde laget i veven og begynte å hovle på den. Så klippet vi av alle vevnadene vi hadde laget, og det var klart til å lages ferdig til vesker. Alle hadde vevd et lite stykke selv som vi skulle få en veske

av. Disse veskene har gått igjennom en stor prosess. Fra farging av garn, renning av garnet og det har blitt satt inn i veven og vevd ferdig. Det har tatt tid for å få til et resultat av det. Så knyttet vi sammen endene i vesken og lagde snorer på dem, og så var vi ferdige.

Etter kveldsmat møttes vi i vevestua for siste gang. Da snakket vi om hele kurset og hvordan det hadde vært. Alle sammen hadde likt kurset, og syntes at det hadde vært fint og lærerikt. Vi har lyst på et kurs til, men det er ikke sikkert om det blir et neste år. Alle sammen har lært seg nye ting og blitt flinkere til å veve eller å hovle.

Så reiste vi tilbake til Vallersund Gård og her vil vi veve igjen med ny inspirasjon. Kanskje ikke vestfoldstepper da, men tidene vil vise. Det har vært hyggelige dager på Vidaråsen. Jeg er glad for at jeg ble med på dette, for jeg fikk lært og opplevd mye nytt. ■ ■ ■

En fin sommerferie på Solborg

Den 12. juli møtes alle deltagere for den første "Ferie-Leir" på Asbjørnsen og Moe Hus, seminar-senteret på Solborg

Tekst ANNE-KRISTIN MÜLLER, ILHEM HADJ SLIMANE, JENNY SAGE og MALLE HUTTINGER
Foto JAN BANG

Vi fra Vallersund kom alt for sent men vi var ikke de siste og så begynte vår ferie, med en deilig suppe. Etterpå ble vi kjent med hverandre og med programmet for uken.

Og det begynte på torsdag etter frokost med en tur til Hadeland Glassverk hvor vi alle kunne blåse et eget glass, det var så lett og glassene var så fine at vi tok de med oss hjem. Men før vi dro hjem stoppet vi ved Randsfjorden, en fin plass for å bade og grille. Om kvelden gikk vi til bowling og koste oss med is og brus.

Fredag morgen satt vi oss i den store bussen til Jan som kjørte oss til et eventyrmuseum og der skulle du

har vært!! Mange bilder og skulpturer som forteller alle eventyrene vi kjenner: "Syvende far i huset", "Bukkene

Bruse", "Prinsessen på erten", og "Pannekaka"... Det skulle vi også få om kvelden; Adrian prøvde å fortelle oss eventyret om pannekaka, og så fikk vi til og med spise pannekake.

Den nesten morgen dro vi til vannet Øyangen i Nordmarka og ble hele dagen på den fine badestranden der. Vi badet, grillet og koste oss med kaffe og fruktsalat, etterpå koste vi oss hjemme med pizza.

Søndag startet vi med en stor frokost. Bløtkokt, hardkokt, stekt egg og bacon – alt du kunne ønske deg. Etter frokost gikk vi en lang tur til Kistefoss, et museum i nærheten av Solborg der du kan lære mye om tre, kunst og fine skulpturer, som for eksempel en stor Octopus som vokser ut av gresset. Også spiste vi is, vafler, kaffe og alle ble litt solbrent. Om kvelden var det kino, da så vi på en fin film: Asterix og Obelix og Vikingene.

Endelig var det mandag og vi skulle til Oslo. Vi dro til Vigelandsparken, båttur til Hovedøya med stor is til alle, og til slutt: hamburger, pomes frites og brus. Om kvelden hadde vi folkedans med Shlomo of Ziva (Takk!), og koste oss med eplekake, is og saft.

På tirsdag så vi på to kirker: Søsterkirkene. Det var en gang to søstre som hadde kranglet, så måtte de lage to kirker ved siden av hverandre. Også var vi på et museum med forskjellige gamle hus hvor vi kunne se forskjellige ting fra gamledager: gammelt kjøkken, gammel stue. Etterpå gikk vi på en strand og koste oss, men det var ikke bare vi som koste seg der: to elefanter (!!), en kamelfamilie og to hester, en hvit og en brun, koste seg der også. Hjemme fikk vi vafler og saft - det var jo siste kvelden.

Etter vår siste frokost sammen var det tid å si "ha det". Den ene etter den andre dro hjem etter en virkelig fin ferie. For en ferie det har vært... Takk til alle som hjalp til. ■ ■ ■

Internasjonale arbeidsdager

Foto: Jan Bång

Internasjonale arbeidsdager for helsepedagogikk og sosialterapi, 6.-10. oktober 2006 ved Goetheanum, Dornach, Sveits.

Temaet for årets arbeidsdager er "Life turning out well", en tittel som man skulle kunne oversette med "Å lykkes i livet" og som behandler de biografiske aspektene i arbeidet med funksjonshemmede barn og voksne:

"Hver periode i livet har sin egen verdighet, sin skjønnhet, sin oppgave – og sine utfordringer og problemer. Hvor vi enn befinner oss i vårt arbeid – i en barnehage eller skole, i et bofellesskap, på en sosialterapeutisk arbeidsplass eller i en leilighet med andre – så dreier det seg alltid om menneskeskjebner. Selv som medarbeidere lever vi en del av vårt liv gjennom vår yrkesliv og håper på å lykkes med det for egen del. Biografiske veier går man likevel aldri som enkeltindivid for seg selv men alltid i en sammenheng, sammen med andre: i det sosiale, i et arbeidsfellesskap som også gjennomgår en utvikling. Alt dette er spennende oppgaver som har med det rent menneskelige å gjøre".

Arbeidsdagene byr på foredrag, samtaler, arbeidsgrupper og kunstneriske øvelser. På kveldene bys det på konsert, eurytmiforestillinger mm.

Foredragenes temaer er:

- Biografiske aspekter under barne- og ungdomsårene med Dr. Angelika Gäch, Tyskland.
- Biografiske aspekter i voksenlivet med Johannes Denger, Tyskland.
- Å samarbeide og å lære av skjebnen med Coen van Houten, Holland.

- Yrkets biografi og det helbredende fellesskapet med Dr. Rüdiger Grimm, Sveits.
- Biografi i lyset av reinkarnasjon og karma med Dr. Michaela Glöckler, Sveits.
- W.E. Kunert: fortellingen om et barn – liv og terapi / Dr. Peter Selg, Tyskland.

Et utvalg av samtale- og arbeidsgruppens tema:

- Ethiske spørsmål i helsepedagogikken og sosialterapien.
- Å utvikle sosiale ferdigheter gjennom livet.
- Dagens ungdommer: hva har de med seg og hva behøver de?
- Lærende medarbeidere – et lærende fellesskap.
- Fra det sosiale til det fellesskaplige.
- Det religiøse livet i det helsepedagogiske og sosialterapeutiske arbeidet.
- Barnets utvikling.
- Det rytmiske i undervisningen.
- Å arbeide med indre bilder.
- Sang og dans.
- Personlighet og yrkeskompetanse. Σ
- Barn med ADHD. Σ
- Å leve og arbeide med svært handikappede barn.
- Livslang læring for mennesker med funksjonshindring.
- Yrkesbiografi og selvbestemmelse. Σ
- Impulser for et moderne fellesskap.

Dagene i Dornach har, utover arbeidet med aktuelle yrkesrelaterede spørsmål, også en annen viktig funksjon: Mennesker fra hele verden møtes, utveksler erfaringer, lærer av hverandre og skaper et sosialt karmisk nettverk som beriker og beliver vårt arbeide i hverdagen! ■ ■ ■

Fjellheimen Leirskole i Engerdal

I flere år nå har vi hatt gleden av å ha besøk av grupper fra både Solborg og Vidaråsen landsbyer, i tillegg til mange andre grupper fra store deler av landet vårt.

Tekst MARIE LYKKA
Foto FJELLHEIMENS ARKIV

Vi er en leirskole bare for mennesker med utviklingshemming. Her har vi plass for alle – uansett alder og funksjonshemming.

Vår filosofi går ut på å se hvert enkelt menneske og dets behov, og forsøke å gi et så tilpasset tilbud som

mulig. Målet med ei leirskole-uke er å gi gode opplevelser og erfaringer med friluftsliv. Vi vil vise at man kan drive med friluftsliv på ulike måter og på ulike plan. Ved litt tilrettelegging kan alle utfolde seg og oppleve naturen selv om man ikke kan gå langt eller er avhengig av rullestol. Vi håper også at erfaringene en får her er noe en kan ta med og bruke i hverdagen hjemme. Vi legger stor vekt på at elevene våre skal ha både trygghet og forutsigbarhet.

Vi gir tilbud om leirskoleopphold hele året.

Fjellheimen Leirskole ligger idyllisk til ved Femundselva i Engerdal kommune (Hedmark). Vi er nær både Femunden og Femundsmarka, noe som gir flotte muligheter for elevene våre. Terrenget i området er vennlig og lett, samtidig som det gir gode muligheter for de som vil ha litt større

Cogito – Forum for kunst, filosofi, litteratur og samtid

Tidsskriftet Cogito vil være et møtested for spirituelt og skapende arbeide. Rudolf Steiners frihetsfilosofi og erkjennelsesvei er en inspirasjonskilde.

Temaene vi tar opp kommer til syne gjennom fordypende artikler, intervjuer, diktning og gjendiktning.

Utkommer to ganger i året

Bestillinger sendes til:

Axel Bojer
Flafjellet 20a
1454 Fagerstrand
post@forumcogito.no
www.forumcogito.no

90,- for nummer 12 (+ porto)
50,- for eldre numre (+ porto)
180,- for ett års abonnement

Tilbakeblikk på representant- skapsmøte på Hogganvik

fysiske utfordringer. Kommunen har dessuten et stort nett av skog og fjellveier, slik at man lett kan komme seg fram med ulike hjelpemidler. Vi har egen stall med ridehester og smådyr.

Tidligere i år så vi at i den ene uka satt folk i snøen og pilka på isen. I den neste uka var det snøfritt og t-skjortevær! Vi har som de fleste hatt en aldeles nydelig sommer, nå er det høst med bær og strålende farger som står for tur – noe vi virkelig ser frem til!

Alle som arbeider ved skolen har lang erfaring på sine områder og har gjennom årenes løp opparbeidet seg stor kompetanse. Det er Engerdal kommune som eier skolen og driver den med støtte fra staten. Dette er grunnen til at vi kan tilby svært rimelige opphold. ■ ■ ■

Dere kan finne mer informasjon og mange bilder fra skolen og aktivitetene her på

www.fjellheimen.com

Hovedtemaet var "Landsbyens indre landskap – ser vi hverandre?" Hvorfor ble dette temaet valgt? Det ligger i tiden at man har vanskelig med å se hverandre.

Tekst BORGNY og SVEIN BERGLUND
Foto BORGNY BERGLUND

Det er så mange inntrykk og aktiviteter som presser seg på menneskene i vår tid og som leder vår oppmerksomhet bort fra det som kanskje er det mest vesentlige – de menneskelige relasjoner. Landsbyene er vel intet unntak.

Vårt arbeidstema ble forsøkt belyst ut fra "de tre søyler" som Karl König formulerte.

Vi gjorde noen øvelser i å iakttå hverandre hvor de fleste av oss opplevde hvor lite tilstede vi er i våre iakttagelser. Viktig var det også at vi kunne dele oss opp i smågrupper og gå mer i dybden omkring sosiale spørsmål samtidig som våre evner til å lytte til hverandre ble satt på prøve. Tilbakeblikket og oppsummeringen i plenum ga oss nyttige innspill.

Hogganvik skapte en god atmosfære rundt møtet. Vi fikk oppleve Mozart-opera med marionette-dukker og vi danset folkedans med Reidun Hedetoft. Etter morgenarbeidet på

lørdag gikk vi ut i området og ble kjent med tanker og forslag om to prosjekter: et lite vannkraftverk og plassering av et nytt familiehus.

Disse møtene i Camphill virker på flere plan: vi samtaler og kommer nærmere en forståelse av viktige spørsmål, vi får tid til menneskemøter og vi aner hver gang litt mer av Camphill-impulsen. ■ ■ ■

Spesiell påskjønnelse for Botton Village

Vi gratulerer Botton Village for den enestående prestasjon at de fikk "Utmerket Påskjønnelse" i dette års pris for "Bærekraftig Fellesskap" arrangert av Visestatsministerkon-toret til John Prescott MP. Her er et utdrag fra anbefalingen:

Oversatt fra Camphill
Correspondence av JAN BANG

Stiftet for 50 år siden, har Botton Village demonstrert et langt rulleblad med å arbeide for realiseringen av potensialet for de som bor der gjennom å leve og arbeide sammen i et bærekraftig miljø. Fellesskapets kultur fokuserer på toleranse, respekt og utviklingen av individuelle krefter.

Bærekraftig utvikling er kjernen i etikken bak landsbyen som i tillegg med å drive med oppdrett av buskap, dyrking av grønnsaker og skogsdrift også selger produkter laget i verksteder, som skaffer yrkesopplæring.

Dommerkollegiumet var imponert

Foto: Botton Village

av pliktroskapet til bærekraftig utvikling og gjensidig respekt som blir vist av de som er tilknyttet Botton Village. Dommerkollegiumet mener at denne modellen gir både læring og inspirasjon til bestrebelsen å skape bære-

kraftige samfunn. Respektkulturen som viser seg i Botton Village er spesielt relevant og er en som ethvert fellesskap gjerne kunne strebe etter.

Nyheter fra Svetlana

Oversatt av Jan Bang fra nyhetsbrevet, sommer 2006

Kjære venner av Svetlana!

Det tok lang tid, men nå er den virkelige kommet. Våren i all sin prakt! Hver dag har sin første: den første sommerfugl, den første bie, første storken. De siste klumper med is drev forbi oss på elven for noen

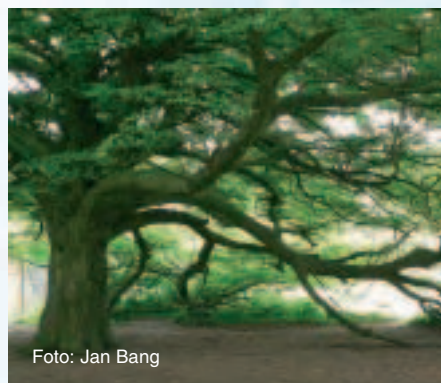

Foto: Jan Bang

dager siden, og med dem de siste melankolske minner fra en vinter som kommer til å bli husket lenge for sin barskhet.

Og her i Svetlana er fødselen av verden rundt oss spesielt vemodig i år, vi møter den uten en av våre kjærlige medlemmer. Lenchka, med sin opprørende latter som kunne høres gjennom hele landsbyen, gikk over terskelen den 13. mars. Hennes uventede død sjokkerte og bedrøvet oss alle. Og det ble så rart og stille i landsbyen...

Som det første dødsfallet til å ramme oss direkte, forandrer det noe vesentlig i landsbyen. Plutselig er alt annerledes. Ringen er sluttet, vi er blitt en virkelig landsby.

Men i dag synger fuglene igjen, og det er på tide å se til fremtiden. I

Foto: Jan Bang

august reiser Mark, Yana og lille Vanja etter mange år her. På samme tid kommer Sarah Hagnauer tilbake etter seks år i Sveits. Hennes mann Michael kommer mot slutten av året. Vi forbereder oss så dette går så glatt som mulig. At Sigrid Fulgosi fra Camphill Perceval i Sveits kommer på samme tid vil bidra med et stabiliserende element.

Så det er med både sorg for det som har gått og optimisme for det som kommer at vi sender dere varme hilsener fra Russland... ■ ■ ■

Brev fra Rostov

Rostov-na Donu er hovedstaden i den sørlige delen av Russland. Det er en stor industriby med 1,2 millioner innbyggere. Byen ligger ved den store elven Don som kommer fra den sentrale delen av Russland. Don renner ut i Asovhavet som munner ut i Svartehavet. Området er steppeland. Det er varme, tørre somre og snøfatti-ge vintre med mye vind.

Omtrent 20 km fra byen finner vi restene av den gamle greske byen Tanais, noe som viser at den greske kultur strakk seg helt til vårt område i antikken. I det 18. århundre ga Katarina den Store tillatelse til at frihetselskende kosakker fikk slå seg ned på steppen. Den første hovedstaden til Donkosakkene, Starotsjerkask, befinner seg 70 km fra Rostov. I dag er det et friluftsmuseum med en gammel katedral, et kloster og hundrevis av hus for kosakkene.

Rostov-na-Donu blir kalt havnen for fem hav. Før revolusjonen var dette en stor handelsby. Så kom industrialiseringstiden. Etter perestroikaen ble en del av fabrikkene stanset, og det ble en del arbeidsledighet, men den økonomiske situasjonen i byen er blitt bedre.

Det har vært en antroposofisk gruppe i byen siden 1992. I 1996 begynte et arbeid med helsepedagogikk. Arbeidet med de første handikappede barna begynte hjemme hos et av barna. Litt etter hvert kom det flere barn, og etter et grunnleggende kurs om helsepedagogikk på antroposofisk bakgrunn begynte noen entusiastiske pedagoger, leger og psykologer å arbeide med barna. Til hjelp i denne pionerfasen av helsepedagogikken i Rostov kom en helseeurytmist fra Holland, Fleure de Kosta. Etter 7 år med årlige møter med henne der hun ga oss råd og så på de helsepedagogiske barna sammen med oss, samlet hun inn penger til vårt initiativ slik at vi kunne kjøpe et hus. Da hadde vi allerede fått juridisk status: en regional samfunnsorganisasjon for handikappede "Put k sebe" ("Veien til seg selv") og sammen med den klubben "Svetsja" ("Lyset") for arbeid med barn.

I dag er det daglig i det 180 m² huset 20 barn med alvorlig utviklingshemming. Barna er delt inn i 3 grupper: førskolealder, de yngste skolebarna og de eldste skolebarna, andre

og tredje syvårsperiode. Det er altså barn fra 3 til 17 år. Foreldrene kommer med dem om morgenen og henter dem på ettermiddagen. Det er tre helsepedagoger og tre assistenter som arbeider med dem. Helsepedagogene har gått på helsepedagogiske seminar i Moskva og St. Petersburg som er blitt organisert av forelesere fra antroposofiske institutter i Europa. Med barna arbeider det også en musikkterapeut, logoped, kirofonetiker, en antroposofisk lege og en psykolog. Og fra neste skoleår vil vi også få en helseeurytmist.

I løpet av disse årene har det gjentatte ganger vært gjort henvendelser til departementet og de lokale myndigheter med spørsmål om materiell støtte til vårt initiativ, – uten resultat. I private samtaler har det vært sagt at vi gjør den jobben som myndighetene burde ha gjort. Barn som ikke har evner til å lære å lese og skrive har mulighet til å være på sykehjem eller spesielle internat. I vår organisasjon finnes det også en foreldreklubb der vi har timer for å lære dem litt om de prinsippene vi arbeider etter og stimu-

lere dem til sosial aktivitet med barna i kampen for en fremtid for dem.

Barna vokser og det er et spørsmål nå om å organisere et sosial-terapeutisk initiativ for dem. Da vi kom til Koliskoseminaret i Sverige, ble vi også kjent med forskjellige sosial-terapeutiske initiativ i Järna. Takket være våre venner Gerd-Eva og John fikk vi muligheten til å bli kjent med utviklingen til den steinerpedagogiske og helsepedagogiske utdannelsen i Norge og besøke Vidaråsen Camphill. Alt vi har sett og lært har gitt oss nye krefter og impulser til videre arbeid.

Medlemmer av kollegiet "Lyset" i Rostov-na-Donu, Elena Zarubina og Natalia Moskvichova ■ ■ ■

Oversatt fra russisk av Astrid Bjønness

Her er deres adresser:

Natalia Moskvichova, str. Gorky 186, 43, Rostov-na Donu, 344022, Russland
Elena Zarubina, str Sokolova 92, w 12, Rostov-na Donu 344024, Russland.

Natalia kan forstå tysk, Elena engelsk. De trenger hjelp – kanskje er det noen som har glede og muligheten å hjelpe?

Hva gjør man når man lever langt sør i Russland og leser Nils Christies bok om Vidaråsen?

Jo, man tar første mulighet som byr seg å reise til Vidaråsen, naturligvis. Men uten penger må man bli oppfinnsom.

Lege Natalia Moskvichova hørte for første gang om antroposofi i 1993. Tre år etter var hun med å grunnlegge en helsepedagogisk skole i hjembyen Rostov-na Donu, ca. 500 km opp Donuelven fra Svartehavet. Hun har skrevet bok om Rudolf Steiner, på oppfordring fra et forlag. I august 2006 ga muligheten å komme nær Vidaråsen seg.

Natalia Moskvichova og hennes

kollega, psykologen Elena Zarubina, ble invitert til Koliskodagene i Järna, Sverige. Eugen Kolisko var den første skolelege ved den første Steinerskole i Stuttgart.

I 2006 ble ni Koliskostevner holdt med tema "Understanding the Developing Child - Education and Medicine in the Service of Learning". Stevnene ble holdt i Hyderabad/India, Taipeh/Taiwan, Cape Town, Manila/ Filippinene, Krim/Ukraina, Sydney, Mexico, Järna, og Paris.

Fortsetter på side 16

Nordmenn i Latvia!

Foto: Astrid Layfield

Til Järna kom lærere, leger og terapeuter fra mange land.

Men Natalia og Elena ville til Norge og Vidaråsen og hadde skrevet til Margit, men hun var ikke på Vidaråsen, så hun hadde ikke fått brevet. Men der det er en vilje er det som oftest en vei. Uten penger må man finne mennesker. De søkte etter norske deltagere på stevnet, og fant Gerd Eva, og de tok kontakt med Vidaråsen. Will Browne sa på telefon at alt var kaos kort tid etter sommerferien, men han sa allikevel at de kunne besøke Vidaråsen. Det første menneske de traff på Vidaråsen, da de stoppet ved butikken, var Margit, som akkurat hadde ankommet, og var i ferd med å kjøpe noe godteri til oldebarna som skulle komme på besøk. Og de møtte mange andre.

Natalia og Elena var tre dager på Vidaråsen, og var meget begeistret. Før de begynte den 7 (syv!) dagers lange reise hjem til Sør-Russland, på aller billigste måte med buss og tog og endeløse venting, overnattet de hos oss. Og spørsmålet de hadde etter besøket på Vidaråsen var: Hvordan kan vi få tak i en gård, for det er vanskelig hos oss?

Det var en sterk og lang vilje å spore hos våre venner fra Sør-Russland, for mye kan skje, helt sør i Russland, takket være Nils Christies bok om Vidaråsen!

Nedenfor er hva de har skrevet om skolen deres i Rostov-na Donu. ■■■■

Gerd Eva Thoresen og John Baum

Vallersund Gård i Latvia og traff mange kjente. Her møtte mange nasjonaliteter hverandre og hadde sosialt samvær for noen få dager, og det viste seg å være veldig hyggelig og morsomt.

Tekst MARI KRISTIANSEN,
Vallersund Gård
Foto BORGNY BERGLUND

Den 1. august dro jeg, Dag, Corinna, Kristin, Steffi, Patrick, Anne, Eskil og Jon fra Vallersund Gård og østover til Latvia. Det tok en dag før vi var der. Vi reiste med fly til Stockholm, og så båten "Regina Baltica" videre til Riga. Der sjekket vi inn på et veldig fint og luksuriøst hotell og slappet av litt før vi gikk ut og så i byen. Om kvelden var vi i en fin middelaldersk restaurant med levende musikk og en magisk stemning.

Neste dag gikk vi ut i byen igjen og da begynte det å tordne, lyne og pøsegne! Vi ble veldig våte så vi måtte skifte da vi kom tilbake til hotellet. Riga er en veldig fin by, og det koster ikke så mye for ting der. Mange fine bygninger har forfalt og holder på å bli restaurert, så de som er ferdige er veldig praktfulle. Om ettermiddagen reiste vi til Valmiera og kom direkte til en konsert, og så dro vi til hotellet vårt. Det delte vi med norske, finske og svenske folk.

Alle Camphill-landsbyene i Norge var samlet her i Valmiera. På fredagen reiste vi til kulturhuset der de

fleste av fellesmøtene skulle skje. Her traff vi folk fra Finland, Sverige, Estland, Latvia og Russland. Om morgenen så vi på eurytmi som en gruppe fra Camphill-landsbyen Rozkalni i Latvia fremførte. Så ble det felles sang ledet av Katharina fra Estland, og så foredrag. Det ble hele tiden oversatt til latvisk av Vilnis fra Rozkalni, og noen ganger engelsk og norsk. Etter morgensamlingene spiste vi kaker, saft og kaffe og snakket med hverandre. Da pausen var over delte vi oss i grupper og gikk inn i busser som førte oss til en gammel borg en halvtime utenfor Valmiera. Vi ble møtt av guider i middelalderklær

og ble vist rundt i borga og utenfor i byen. Det var en veldig fin tur.

Etter at vi var kommet tilbake og hadde hvilt i hotellene møttes vi igjen og så på forskjellige forestillinger som noen Camphill-plasser presenterte. På lørdagen dro vi til kulturhuset og hadde morgensamling, og etter pausen gikk vi til marked der vi kunne kjøpe vevstue-artikler fra de forskjellige Camphill-stedene. Det var også leker, pil- og støvelkasting som var veldig morsomt. Etter middag og avslapning dro vi til Rozkalni der alle møttes og spiste og senere danset vi og hadde det festlig. Sent på kvelden var vi i hotellet.

Søndag var den siste dagen vår i Valmiera og da dro vi til vår siste morgensamling i kulturhuset. Da sang vi alle sammen, og det ble holdt takketaler og utdeling av blomster. Om formiddagen reiste vi til Riga der

”Regina Baltica” var. Etter passkontroll kom vi inn i båten og dagen etter var vi i Stockholm. Så tok vi fly videre til Trondheim og om ettermiddagen kom vi tilbake til Vallersund Gård med bussen. Det har vært veldig fint å være i Latvia. Jeg hadde aldri vært der før så det var veldig spennende, og jeg vil gjerne komme tilbake dit igjen en gang og spise den gode isen i hotellet! Vi sultet ikke akkurat mens vi var der så det blir godt å komme tilbake til et vanlig norsk matbord igjen. Takk for dagene vi har hatt sammen i Latvia alle dere! ■ ■ ■

Tur til middelalderborg

Fredag den 4. august, mens vi fra Camphill-stedene i Norden var i Latvia, var vi først i teateret i Valmiera og hørte på Svein Berglund som holdt et glimrede fint foredrag som handlet om mennesker. Så var det kaffepause med forfriskninger.

Etterpå kom det busser og tok oss med til middelalderborgen som visstnok lå i den eldste bydelen i Valmiera. Det var en fin borg og nydelig blomsterhage utenfor. Det så jeg da vi var framme. Det var også et stort telt der hvor vi skulle spise etter omvisningen og det som ble fortalt fra middelalderen.

Vi ble vist rundt i inne i borgen. Det var litt nifst, synes jeg, da vi gikk opp de bratte trappene i mørket. En del hadde lanterner med seg. Jeg gikk sammen med Torbjørn. Han satte mot i meg, da jeg sa at jeg grudde for å gå de bratte trappene i den mørke borgen. Jeg fikk da høre at det var mange som var dårligere til bens enn oss og til og med de greide det. Da ble jeg beroliget. Vi brukte lang tid og tok det veldig med ro til vi kom opp til et lyst rom, og der var det en mann som fortalte fra middelalderen om hvordan det var da. Jeg husker dessverre ikke noe av det, men det var sikkert veldig interessant.

Etter foredraget og før vi skulle spise var vi i den eldste bydelen og så på gamle hus. Det likte jeg. Har alltid vært betatt av gamle bydeler.

Klokka var vel et sted mellom 14 og 15 da vi satte oss til bords i teltet. Skal si det var et gedigent flott måltid vi inntok. Det var kylling og fisk, frukt, brød og en slags kaker de brukte i

middelalderen. I koppene ble det skjenket en søt drikk som jeg lurte på hva var for noe. Jeg syntes den var litt for søt. Det var sikkert noe de brukte i middelalderen det også.

Etter at vi hadde inntatt det flotte måltidet kom bussene og hentet oss og kjørte oss til der hvor Camphill-bilene stod i nærheten av teateret og det var bare å kjøre tilbake til hotellet hvor vi bodde. Selv om ikke været viste seg fra den beste siden var det en fin tur vi hadde allikevel. Nå har jeg fått oppleve middelalderborgen også.

Det er et minne å ta med seg og Borgny, kona til Svein, tok noen flotte bilder av meg. ■ ■ ■

Av Berit Sunde

Noen inntrykk fra stevnet i Latvia

Jeg sitter igjen med mange fine minner fra et fantastisk stevne som var godt planlagt og organisert til minste detalj. Det var sørget for hyggelig innkvartering for deltakerne på to hoteller i byen. Valmiera er en liten by hvor menneskene har tatt tak i forfallet fra kommunist-tiden.

Tekst og foto BORGNY BERGLUND

Det var lagt vekt på at deltakerne fikk tid og rom for å treffes og bli kjent med hverandre. Som gjester opp-

levde vi ikke noe stress, men en veldig varme og glede.

Det meste foregikk på byens teater. Vi fikk ta del i et flott og variert program med kunstneriske bidrag fra mange landsbyer – en mangfoldig bukett som gjorde stort inntrykk. I teatret spiste vi og fikk tid til å se oss rundt i den lille byen for dem som ønsket det.

Vi hadde også en utfukt til en gammel slottsborg. Det ble en fin opplevelse med middelaldermåltid i et stort telt og opptredener og leker av aktører i middelalderklær.

Vi fikk også oppleve noe ganske spesielt da Lenin kom ut "av skapet", dvs. da han ble tatt ut av den kassen hvor han hadde ligget gjemt i mange år. Hans videre skjebne kjenner vi ikke.

Stort inntrykk gjorde også besøket til Rozkalni. Tre busslaster med gjester ble tatt vel i mot av Inga, Vilnis og alle de andre som medvirket fra stedet. Det lå mye tanker og arbeide bak en slik fest. Vi spiste i det fri, fikk omvisning på den velstelte og vakre gården. Etterpå ble det dans til folke-musikk. Musikere fra Latvia spilte sekkepipe, trekkspill, fiolin og trommer. De lokket mange ut på "dansen-gulvet" til tross for at det var et nyslått jorde.

Svein og jeg sender en takk for at vi fikk være med på dette! ■ ■ ■

Clanabogans lykkelige kuer!

Oversatt av Elisabeth Husebø fra Camphill Northern Ireland News

Bøndene i Camphill Clanabogan var fortvilte over kyrne sine. De hadde bare noen få melkekyr, og de hadde ikke mye melk å gi, og folk i landsbyen trengte melk både til frokost og til kakebaking. Og nå var det opp til bøndene å løse dette problemet!

De ba kuene vakkert om at de skulle anstrenge seg litt mer, og de prøvde å overtale dem med deilig høy og havre; ja, de var til og med villige til å gi dem kålrot! Men ingenting hjalp.

En kveld, da en av bøndene gikk rundt gården slik han pleide, for å se etter at alle dører var lukket, kom han forbi kyrnes gårdsplass, og en av kuene snakket til ham;

"Hei, du bonde! Om dere vil ha mer melk fra oss, burde dere virkelig tenke ut noe spesielt dere kunne gjøre for oss!"

Og bøndene møttes for å tenke ut noe veldig spesielt de kunne gjøre for kyrne. "Hva er det kyrne ønsker seg? Hva ville gjøre dem lykkelige?" undret de. De kom til den konklusjonen at de skulle installere en helautomatisk kubørste for dem.

Kuene satte veldig stor pris på denne kubørsten. Til og med de kuene som ikke ga noen melk i det hele tatt, nøt av den, og satte slik pris på børsten at de snart kalvet slik at bøndene kunne melke dem også og alle mennesker i landsbyen hadde nok melk igjen.

Om du er heldig kan du til og med iblant få syn på en bonde som benytter seg av kubørsten!

■ ■ ■

Pakketur

Superbillige pakketurer til solrike steder langt borte kan virke nokså fristende for vintertrøtte turister. Men, tenker du dette litt nærmere gjennom, finner du at de er ofte til steder som var rene, uforstyrrede og naturskjønne før turismen forvandlet dem til stygge betongjungler. De er ofte fylt av mennesker som søker billig sol og enda billigere alkohol, men lite eller ingen interesse og respekt for den lokale befolkning og deres kultur. Som store billige kjøpesentre tvinger de seg klosset på og selger freidig sine upersonlige plastvarer.

For ikke så lenge siden var ni av oss fra Solborg en uke på en "Upakket tur" i Hellas, 30 kilometer fra deilige Delphi, og bare et par kilometer fra Estia, den eneste Camphill-lignende landsby i Hellas, hvor vi ble tatt imot med stor varme. Vi bodde på Ariadne, hvor Panos og Despina har fire praktfulle dobbel-leiligheter som de leier ut i dette alternative

Foto: Jan Bang

seminarsenteret. De lager de beste og største frokoster i området. Stedet har utsikt over Galaxidi, en deilig typisk gresk by ved Korinth-Gulven. Deres have er fylt med sitroner, oliven, japansk mispel og blomster, og deres hjerter er fylt med glede og gjestfrihet... ■ ■ ■

Vi anbefaler et besøk! Det er mulig å ta kontakt:

ariadne@diadromes.com

www.ariadne.diadromes.com

pliroforisi@pliroforisi.gr

Skrevet av Ruth Wilson, Solborg, for Camphill Correspondence.

Oversatt av Jan Bang

Lokelani 'Ohana-initiativet leder Camphill-inspirert fellesskap i Hawaii

På Hawaii-øygruppen finner vi et spennende nytt Camphill-inspirert tiltak med navnet Lokelani 'Ohana ("Familien eller fellesskapet av den hemmelige rose"). Opprinnelig stiftet i år 2000 av Christina Chang, da het prosjektet La'a Kea (oversatt som "Hellig Lys") etter hennes 23 år gamle autistisk datter, som hadde bodd i Camphill Beaver Run i USA i 10 år.

I februar 2006, etter uenighet i styret om hvordan man bygger fellesskap, flyttet Christina og fire andre styremedlemmer videre for å fortsette den opprinnelige intensjonen. Siden har de blitt forsterket med fire medlemmer til.

Lokelani 'Ohana har som mål å skape sosialterapeutiske fellesskap, inspirert av Camphill, som innlemmer de enestående elementer av Hawaiis kultur og tradisjoner. Disse fellesskap er beregnet for barn, ungdom og

Lokelani 'Ohanas inspirerende engler: Aimee Bellard, Angelika La'a Kea Chang og Chris Leone.

voksne utviklingshemmede. De er basert på forståelsen av at hvert individ trenger vennskap, en støttende sosial omgivelse, arbeid fylt med mening og muligheter for kunstnerisk utfoldelse.

Dette blir et fellesskap basert på jordbruk og brukskunst, med et rikt kulturliv, kurs, yrkesopplæring og et stort utvalg terapier. Medlemmene vil dyrke mat, urter, blomster og husflidsmaterialer til verkstedene, vevstue, og snekkeri. Det vil også arrangeres kunstutstillinger, kulturfestivaler og kurs åpne for alle på øyen Maui. Det vil også være bibliotek, terapi-senter, kafé, bakeri og butikk.

Lokelani 'Ohana søker nå en biodynamisk bonde og medarbeider for å åpne det første familiehuset. De planlegger å dyrke tradisjonelle medisinske urter. Hvis du vil ha mer informasjon, kan bidra økonomisk eller har lyst til å delta kan du ta kontakt gjennom hjemmesiden:

www.lokelaniohana.org

Mahalo nui loa, (mange takk) for din interesse! ■ ■ ■

Oversatt av Jan Bang

"Rodnaja Semja" – "Vår Familie"

Fortsettelse om familiebarnehjem
"Rodnaja Semja" ("Vår Familie") i
august 2006

Tekst og foto ASTRID BJØNNES

I mai måned kom 2. videregående klasse fra Steinerskolen i Vestfold til Kaunas for å besøke Hadizat og Malik og barna i Rodnaja Semja og se på huset vi hadde vært med på å finansiere.

Vi ble møtt av Malik på veien og loset ut til huset som ligger 14 kilometer fra leiligheten deres midt i byen. Huset holdt på å bli utflyttet av den gamle eieren, og vi ble vist rundt både oppe og nede. Det er et grått mursteinshus ganske likt dem som finnes over hele tidligere Sovjetunionen. Det har 6 rom, kjøkken, bad og entré. Det ligger rett ved flyplassen i Kaunas og har både skole og barnehage i nærheten. Det er en ganske stor hage med opparbeidet kjøkkenhage, et uthus og frukttrær.

Vi ble overbevist om at det her var mulig å plassere 10-12 barn, at de kunne begynne på skole og få fred og ro og sikkerhet fra krig og trusler. Noen av elevene fra Norge fikk god kontakt med de store jentene som er omtrent på samme alder. Mens vi var der var det bare 7 barn til stede.

Midt i juli var det klart for 13 barn å komme den lange veien fra Grozny med tog via Moskva. Samme dag som de ankom Kaunas kom tre tidligere elever fra Vestfoldskolen og undertegnede til byen. Vi ble mottatt med åpne armer, og det var ikke snakk om å bo på noe hotell. De tre norske jentene ble plassert på jenterommet i leiligheten i byen, og jeg selv fikk rommet til Hadizat og Malik. Det var fantastisk å se så fin leiligheten var blitt etter oppussing av de norske håndverkerne. Det hadde gitt Malik blod på tann og mot til å gå på andre ting i leiligheten, så badet hadde fått fliser, vinduene var byttet, møblene var skiftet ut ved hjelp av gode venner som hadde bidratt med både stort og smått.

Ute i huset i Karmelova, som landsbyen heter, hadde guttene blitt plassert. Noen av sengene fra byen var plassert der ute, men de fleste lå rett på gulvet på noen tepper.

Denne gangen gikk vi grundig gjennom huset og så på dets mangler. Det hadde vist seg fort i denne tørre sommeren at brønnen tørket ut. De måtte kjøpe vann! Det måtte gjøres noe med. To av radiatorene i oppvarmingssystemet virket ikke, og de kan ikke bare byttes ut, så hele systemet må skiftes. Vannrørene er klare til å skiftes ut etter mange års bruk til en liten familie. Asbest taket (!) begynte å sprekke på enkelte steder, så på sikt må det skiftes ut. Huset var tomt, så mange møbler trengtes og selvfølgelig senger.

Vi gikk i tenkeboksen. Hvor skulle vi begynne? Noen av barna lekte i en slags sandkasse i hagen, de store guttene satt i skyggen under trærne og ventet på noe å gjøre, jentene var stort sett på kjøkkenet. De barna som hadde kommet fra Grozny samme dag kjente vi fra sist høst. Det var utrolig å se hvordan de hadde utviklet seg! Den minste lille jenta som nå er blitt 3 år hadde endelig lært å gå,

håret var vokst og hun smilte og forsto tydeligvis mye av det som ble sagt til henne. Det var nesten som et under å se henne 9 måneder etterpå. Helt tydelig er det at den omsorgen hun har fått har gjort henne betraktelig tryggere og gladere. Det samme var tydelig med flere av barna. Men det er fremdeles aktuelt med legesjekker på flere av dem, og jenta med åpen gane må opereres. Men viktigst av alt er det at barna blir satt i virksomhet, og særlig gjelder det de største av guttene som har masse energi og kan gjøre mye. Jentene kan også få lære en del ting som kan gi dem muligheter til å tjene til livets opphold selv.

Bare noen dager etter at vi hadde vært på besøk i juli kom en stor container fra Norge med masse klær, møbler, maling og andre saker. Det var de aktive pensjonistene i Grimstad som sto bak denne sendingen. Der fikk de bord og stoler, store mengder med klær, noe maling til huset og noen sykler til barna. Det som det ikke var nok av på lasset var senger, så det er fremdeles behov for senger til noen av barna.

Ved nærmere undersøkelse fant vi at vi kunne finne penger til å borre etter vann. Det ville komme på 3700 euro. Da var det garantert at det skulle bli vann. På kontoen for WOW-day i Tyskland hadde vi disse pengene, og dermed sendte vi dem over i slutten av juli. Det er penger som steinerskoleelever har samlet inn med sin aksjon sist skoleår. Når dette skrives har vi nettopp fått melding fra Malik om at boringen er i gang, og nå får de vann. Da er vi kommet ett skritt videre for å skape en sikker hverdag for 20 krigsskadede barn fra krigen i Tsjetsjenia.

Det skal mange penger til å holde disse 20 barna med mat, klær og skolegang. Vi har sett at siste års WOW-day aksjon har brakt inn så mange penger at vi kan sende dem 1000 euro i måneden i et helt år. Sammen med de 1000 euro de får fra Kaukasuskinder vil det gjøre det mulig for alle barna å overleve vinteren. Det blir ikke lett, og det blir mye supper på en spiker, men de er flinke til å drøye de ressursene de har, så med litt annen hjelp fra oss og andre skal vi nok klare å få dem gjennom den neste vinteren også.

Samtidig som vi sørger for deres livsopphold, må vi se oss om etter noen midler for å utbedre huset, og vi skulle gjerne hatt noen frivillige til å reise på besøk for å lære jentene litt strikking og hekling, og vi skulle gjerne ha noen til å gjøre andre aktiviteter med dem også slik at de kan utvikle seg og lære nye ting som de kan bruke til å bygge en fremtid for seg selv og sine.

Hadizat og Malik takker og takker for alt vi har fått til. De sender sin takk til alle som har hjulpet dem så langt. Små og store beløp tas stadig imot med takk. Send pengene til kontonummer: ■ ■ ■

7176 05 47330
Rudolf Steinerskolen i Vestfold
Furumveien,
3142 Vestskogen
Merket: Hadizat
(Kontaktperson: Astrid Bjønnes)

Greenacres, et nytt Camphill-felleskap i Dublin by, Irland

Camphill Community Greenacres begynte i 2003, og har nå 15 mennesker som bor der fast, og flere kommer inn bare om dagen.

De bor i et hus som før ble brukt av en nonneorden. Fordi det ble færre av dem har de leiet ut huset til Greenacres så de sosiale bestrebelsene som de satte i gang kan fortsette. Huset står i en godt utviklet have på 10 mål, og de har en 80 måls gård som nabo. Selv om de er i

Dublin by, er dette en oase av grønt.

Målet til Greenacres er å utvikle Camphill-impulsen i en irsk bysetting, helt bestemt et bærekraftig felleskap. Dette er å integrere økologiske, sosiale, økonomiske og åndelige livs-aspekter og skape et mer harmonisk og inkluderende sted å bo. ■ ■ ■

*Oversatt av Jan Bang fra
Camphill News Northern Ireland,
summer 2006*

Fra førtiårsfeiringen på Vidaråsen.
Fotoreportasje: Borgny Berglund

Fem og tredve år gammel i sosialterapeutisk omsorg

Denne artikkelen er basert på et foredrag som ble gitt den 21. januar på Sosialterapeutisk Konferanse i Domach, Sveits.

Tekst JULIAN SLEIGH

Oversatt fra engelsk av GEIR ULDAL

*Nei mezzo del eammin di noslra vita
Mi ritrovai per una selva oseura
Che la diritta via era smarrita*

*Når jeg når til halve vegs på livets bane
Jeg fant meg i en dyster urskogs snare
Der ingen veg, ei spor jeg kunne spåne*

Med dette åpner Dante sin Guddommelige Komædie. Han var fem og tretti. Fem og tretti (midt i livet), i vilksa, midt i en mørk skog.

Hvordan var det å være 35 for deg, hvis du allerede har vært gjennom det? Det er ikke så mange som vandrer gjennom livet her uten å gå seg litt vill! Det vil kunne gi deg en bakgrunn som kan være til hjelp når du skal forstå folk med handikapp.

Tre og tretti og en tredjedel, fem og tretti, syv og tretti og tre måneder - det er midtpunktet, mellom et tredjedels århundre og den andre måneknuten: Dette er krisetid, vekslende punkter for utfordring og forandring. Vanligvis dreier det seg om avgjørelser og sjelens vekst. Den fysiske kroppen har nå nådd sin høyeste funksjonstilstand og styrke, men fra nå av begynner alt uvegerlig å forfalle. Det vil ikke vise seg på noen år ennå, men forandringen fra ana (oppover) til eala (nedover), er en del av livet, og er ikke til å unngå.

Anabolismen, den oppstigende kraft - ernært av krefter fra blodet, fra fødsel og vekst - har nådd sitt høydepunkt. Kraftene fra nervepolene har arbeidet på lag med oss hele veien, har dannet og formet oss, men det er først når vi er 35 at kalabolismen får overtaket, og nå har den oss i sitt grep helt til vi dør.

Men heldigvis har vi også vår jeg- (ego-) dannelse. Jeget har arbeidet tett med den fysiske, eteriske og astrale kroppen i de 35 første årene.

Det har ernært den og blitt ernært av den - et vevende samspill. Det er i 35-årsalderen at trådene skiller lag. Det fysiske må gå den veien det går, mens jeget må trekke seg ut og frigjøre seg fra det fysiske. Jegets oppgave er å heve seg oppover mot det åndelige. Det er nå rede til å fly mot lyset, nesten som en sommerfugl som har frigjort seg fra sin puppe. Det er klart til å utforske de transcendentale tankers rike; å bli båret i en strøm av universelle følelser, og å nedsenke seg i den guddommelige vilje. Dette er jegets beste tid, dets eksistensielle øyeblikk.

Men det er risikabelt. Alt dette kan bare nå sin fullbyrdelse dersom jeget har ervervet seg sin egen styrke, sitt eget innhold og en grad av egen frihet. Ellers vil det ikke makte å slippe taket i det fysiske. Det vil forbli filtret sammen med det, og vil bli trukket ned av det. Dette viser seg slik at de tre sjelekraftene, tenkning, følelse og vilje, setter seg fast i rutiner som er bundet til det fysiske legemet. Tenkningen mister den kreative evnen den engang hadde, degenererer til å bli en automatisk reaksjon på det som kommer den i møte. Følelsene blir overveldet av sentimentalitet, og viljen gir seg over til presset fra underbevisste drifter og vaner.

Dette er midtlivskrisen i livet hos et menneske som er psykisk utviklingshemmet. I de biografiske prosessene skjer selvsagt disse forandringene over flere år. Kanskje kan det strekke seg i en periode fra 28 til 42 år. Men 35 er det dramatiske vendepunktet. Hun befinner seg i en "urskogs snar". Allikevel er det akkurat her at jeget kommer til syne.

Jeget er konstruert for å frigjøre seg, og i stadig sterkere grad trekke ut inspirasjon fra den åndelige verden. Mer spesifikt fra den åndelige delen av vårt individuelle vesen, vårt høyere jeg - den sublime delen av oss selv som ble igjen i den åndelige verden da alt det andre i oss ble født på jorda. Det menneskelige jegets åndelige vekst blir påvirket av en mengde

Foto: Jan Bang

faktorer, både karmisk og annet. Mye avhenger av om det blir stengt for eller hjulpet. Dette har ikke noe med karmisk fatalisme å gjøre, men snarere med kvaliteten på hvordan et menneske møter et annet menneske på. Hvem et menneske møter kan ha med karma å gjøre, men hvordan dette menneskemøtet blir er disses ansvar. Kvaliteten i et menneskemøte ligger utenfor karmavirkets område. De av oss som driver med sosialterapi må ha dette i sinne når vi møter våre handikappede venner. Det er så mye som er avhengig av måten vi møtes på: Hva vi legger i møtet, ut fra vår egen sjel og energi, og hva vi veker i sjelen hos den vi møter.

Vi må huske på at det er lett for et utviklingshemmet menneske å trå feil i dette avgjørende øyeblikket i livet. Det skjer lett at jeget ikke lykkes i å frigjøre seg fra opptattheten med det fysiske. Det eteriske og astrale gjør sin del, men de er vanligvis nært knyttet opp mot det fysiske. Bare jeget har frihetens mulighet i seg til å virke ut fra de åndelige kreftene ... Like til det astrale har omdannet seg til manas og det eteriske til buddhi. (Men dette er framtidsmusikk for de fleste som lever på jorda nå til dags.)

Fortsetter på side 24

Det er sosialterapiens oppgave å gjøre et menneske som har som den utfordring å være psykisk utviklingshemmet i stand til å mestre og å frigjøre jeget på dette kritiske punktet omkring 35 års alderen. Ungdomsveiledning har som mål å bevirke jegets fødsel rundt 21. Sosialterapi arbeider for at det skal overleve rundt 35 – og den fortsatte videreføring av menneskets åndelige aktiviteter.

I de første tre årene av vårt livsløp har jeget som oppgave å utvikle evnen til å gå, snakke og tenke. Hos et normalt menneske vil hver av disse evnene finne sted i årene mellom barn og ungdom. Hos et menneske med handikapp må denne normale utviklingen bli støttet: Av helsepedagogen i barndommen, av ungdomsveilederen i den sene puberteten og den tidlige voksenalderen, og av sosialterapeuten i årene som kommer deretter. Evnen til å gå trenger å metamorfosere (forvandle seg) til utøvelsen av frie valg; språkevnen kan nå manifestere seg som kommunikasjon, og evnen til å tenke kan vise sin verdi i det å kunne fordøye opplevelser. Den oppgaven som består i å bevirke utviklingen av jeget er viktigst i årene som følger etter 21, og er derfor hovedoppgaven i ungdomsveiledning.*

Det er deretter sosialterapeutens kall å ledsage mennesket i utviklingen av en sikker opplevelse av sin identitet og i veksten mot indre frihet. Alt som har en karakter av selv-nyttelse (dvs. grådighet) eller rutineoppheng (som ender opp med uforanderlige vaner) bør frarådes. Et menneske trenger å bli møtt og gjenkjent, men også å møte og gjenkjenne de som det arbeider sammen med og deler livet sitt med. De må lære seg å kunne kommunisere begge veier.

Da jeg tenkte over 35-årskrisen og det faktum at mange av våre handikappede ledsagere eldes for tidlig, begynte forskjelligartede sider av det livet vi former omkring dem å utkrystallisere seg. Det er fem elementer som er vitale for den indre veksten til våre venner. (Det er uten tvil mange flere, men disse fem holdningene viser seg å være viktige og å ha en dyp innvirkning.) Alle begynner med en E (i hvert fall på engelsk) og alle dreier seg om å oppgradere sjelelivet til våre ledsagere.

Foto: Astrid Layfield

Av grunnleggende viktighet er aktelse (esteem). Når et menneske med handikapp går rundt og lurer på "Hvem er jeg?", hvilket svar kan hun da gi seg selv? Skolen var en fiasko, videre utdanning ble det ikke noe av. Ingen jobb var å få, så det ble ikke mulig å stå på egne føtter. Livet har bestått i å bli plassert på offentlige bofellesskap. Som våre ledsagere ser det: "Jeg har behov for spesiell omsorg, så jeg arbeider på en vernet arbeidsplass. Det er klart at jeg er en byrde for mine foreldre, og noe brødrene og søstrene mine blir flau av. Folk ser ned på meg. Det er sjeldent folk hører på meg og spør meg om råd. Jeg kommer aldri til å kjøre bil, og kommer aldri til å eie en. Og det nytter ikke å tenke på å gifte meg og stifte familie. Det er ikke lett å være et handikappet menneske gjennom hele livet. Folk er virkelig snille mot meg, mine medarbeidere er snille mennesker. Men hvor mange forholder seg til meg - det sanne uøddelige vesenet i meg? Så hvem jeg er, er ikke så viktig, sammenlignet med de folka som forholder seg til meg og betrakter meg. De tar seg av meg, men det later ikke til at de bryr seg om meg, i hvert fall ikke om mitt virkelige jeg, det som jeg vet skjuler seg bak min ytre framtoning. Det later ikke til at de tror at det er der, så derfor begynner jeg å late som om jeg er det jeg ser ut som. Og jeg vet at det ikke er sant."

Hvordan skal et menneske som opplever seg selv som en fiasko i livet kunne gi og motta aktelse? Bare når de som deler sitt liv med ham gjenkjenner det høyere vesen (det evige) i

ham. Det kan være krevende: Det krever en indre vekst hos sosialterapeuten. Hvis han mislykkes i dette, slutter terapien å være sosial, og hennes sosiale væremåte blir ineffektiv som terapi. Så den første e'en blir å kultivere Esteem, aktelse hos personen med handikapp. Dette gjenkjenner jeget, og får dermed hjelp til å frigjøre seg fra favntaket til den fysiske organismen. Uten selvaktelse gir jeget opp. Med den vil det vokse, mot en sunn aktelse for andre. Selvaktelse forent med aktelse for andre gjør det mulig å ha en voksen / voksenrelasjon til andre. Mangel på aktelse bevirker et foreldre- / barnforhold til andre. **

Ved siden av dette trenger vi å innføre Empowerment, selvtilitt. Alt som motiverer et handikappet menneske til personlig vekst og dyktighet, å gjenkjenne sine eget potensialer og å strekke seg mot neste steg i sine evners trapp. Et menneske trenger å forstå at videre utvikling er mulig og verdt å strebe etter. Hvis det ikke finnes selvtilitt, vil stagnasjon være resultatet. Jeget vil bukke under for det fysiske.

Det tredje er Engasjement. Dette ordet (mer forståelig slik betydningen er på opprinnelig fransk) har en ganske subtil betydning, som er viktig å få med seg når det gjelder psykisk utviklingshemmede. Hun kan være opptatt med en handling, eller hun kan være ansatt i en jobb, men dette vil allikevel ikke gi den sjelekvaliteten vi kaller engasjert. Engasjement innebærer en toveis flyt mellom mennesket og dets arbeid, en hengivenhet som absorberer og ernærer henne. Dette er veien mot tilfredshet – til og med lykke. Det går lenger enn å være tilfreds med et arbeid. Og det forholder seg ikke bare til arbeid: Hele ens liv kan anta en engasjert stemning. Dette er en vidunderlig tilstand å leve i, og kanskje var dette vanlig i gamle dager, da arbeidet var meningsfullt og livet kunne være fylt opp med virkedager og helligdager. Utviklingshemmede mennesker trenger i særlig grad den mulighet og oppmuntring som skal til for å bli engasjert i det de gjør. Det har så lett for å bli slik at liv og virke ikke engasjerer dem. De klarer ikke å legge hjertet i det de gjør.

Det er andre sider ved engasjement også. Det belyser en kvalitet i relasjo-

nene mellom dem selv og deres utvalgte omgangsfeller, mellom dem selv og deres omgivelser - rommet, huset som de bor i, naboskapet. Og særlig mellom dem selv og Gud: Hvis vi kan hjelpe våre venner til å utvikle et virkelig engasjement i deres religiøse liv, kan dette være av dyp betydning for deres framtidige inkarnasjon så vel som for deres nåværende liv.

Alt det vi kan si om engasjement angår oss alle. Men vi har flere muligheter åpne for oss. Det hender ofte, særlig omgitt av de daglige rutinene vi utfører på våre steder, at denne kvaliteten blekner etter hvert som vi blir eldre. Alt kan være bra og på stell, men hvis ikke hjertet et med i det, mangler denne spesielle E-faktoren.

I tillegg til dette kommer viktigheten av å fordøye Erfaring: Med andre ord den rette måten å behandle minnene på. Det gjelder for oss alle at minner fra forgangne hendelser trenger seg på i livet vi lever nå, men før eller senere får vi til å slutte fred med dem. Vi har plassert dem på sitt rette sted i vår biografi (eller i livsmønsteret som vever seg rundt oss), eller vi får til å trekke ut av dem det som er av verdi og kvitte oss med det som er overflødig. Allikevel er dette en prosess som krever tankegang, så vel som en grad av objektivitet, og hos et utviklingshemmet menneske er denne muligheten begrenset. Dermed hoper det seg lett opp erfaringer som ikke blir bearbeidet. Hun vil da nå et punkt hvor hun ikke makter å ta imot mer, og begynner så å leve i en sløv drøm. Du kan se at det er dette som skjer når samtalen blir gjentakende og glimtet i øyet forsvinner, når det ikke er henne du velger ut til rollen i et skuespill, når hun blir avhengig av mat for å holde seg glad – og når hun blir overvektig. Det er godt mulig at hun er vel innarbeidet i "rutinene" sine, og ikke er til mye bry for miljøet, men du kan se at hun faller ut. Jeget synker under overflaten – man kunne nesten si at det drukner – i alt for mange meningsløse erfaringer.

Dette stiller sosialterapeuten overfor en alvorlig utfordring. Det som behøves her er et velkalkulert engasjement for å vekke tenkningen, og dette kan være en anstrengende oppgave. Det kan kreves personlige samtaler, gruppediskusjoner, og en sikker plass i samtalen rundt bordet. Det

kan kreves en utholdende og vennlig oppmuntring til å utvikle nye holdninger eller å bli møtt av nye muligheter, å få en forståelse for forskjellene mellom fortid, nåtid og fremtid, og å bli stimulert til å oppleve det nåtidige. Dette siste er veldig viktig, fordi det er kuren mot å synke ned i et nedtrykt tilstand. En som er nedtrykt er ikke fullt bevisst sitt her og nå: Hun lever enten i bekymringsfulle minner fra fortiden, eller i engstelser om fremtiden.

Og nå kommer vi til Enjoyment, nytelse, fornøyelse, glede, (den femte av E'ene våre) Nytelse er til stor hjelp når vi skal fordøye erfaringene våre. Det gjør oss i stand til å akseptere livet som det er, med alle sine begrensninger. Vi kan vel ikke nyte hele "livet" eller "dagen". Men vi kan nyte spesielle begivenheter og særegne hendelser. Vi kan nyte den gode følelsen det er å virkelig møte noen og bli møtt, eller når noe som virkelig har kultur eller skjønnhet i seg kommer oss i møte. Dette skal ikke forveksles med forlystelse, gleden vibrerer gjennom sjelen og gir ny energi. Det må heller ikke forveksles med mesking, selvnytelse, (self-indulgence). Det vi snakker om er virkelig å bli møtt på et vis som når vårt innerste vesen. Det har å gjøre med å bli fylt opp med følelser, å bli oppmerksom på en flom av følelser inne i oss.

Nytelse får også spenninger til å løse seg opp, og vi er jo mye mer menneskelige når vi er avslappet og ikke anspente. Det gir oss også mulighet til å uttrykke oss dypere. Når vi er fylt av glede, blir livets tunge skjebne lettere å bære. Når vi deler våre liv med våre handikappede venner, kan vi også dele våre gleder, for de er i stand til å ta del i at vi fryder oss over at det går bra for oss, og når vi føler oss berørt i vårt innerste vesen.

Det er sikkert mange andre sider ved livet (som kanskje også begynner med en E) som kunne vært tatt med. En som byr seg frem, er ordet "Empati", men det har å gjøre med en egenskap som sosialterapeuten selv arbeider på å tilegne seg, snarere enn det vi ønsker å utvikle hos dem vi tar oss av. Målet vårt er å nå fram til jeget hos våre handikappede venner, særlig når de er rundt 35, og oppmuntre dem til å ta fatt på sitt eget liv, å bli

anerkjent og vekket til et fullverdig liv, selv om organsimen på forskjellig vis er lammet. Det er som om vi sier til jeget: "Vi vet at du er der. Ikke dukk under overflaten. Du har noe du skal gjøre, og du er viktig. Vær deg selv, vær fri, og ikke la deg trekke med i ditt fysiske legemes forfall. "

Hvis vi ikke lykkes med å stimulere jeget og frigjøre det på sin vei, vil folkene våre eldes for tidlig og bli ensopprete karikaturer, og da blir det vanskeligere for oss å forholde oss til dem som våre likemenn (og -vinner). For å si det enkelt: De blir kjedelige. De krever mindre av oss, og vi får mindre fra dem.

Foto: Astrid Layfield

Sosialterapien er ennå i sin barndom. Vi har et langt stykke å gå for å bli i stand til å sikre at våre medmennesker oppfyller meningen med sine liv i denne handikappede inkarnasjonen. Vi må huske på at mange store individualiteter har vært gjennom en inkarnasjon hvor de har måttet tåle å være utviklingshemmet. Så det er mye mulig at vi deler livene våre med folk som i fremtiden vil kunne bli førende skikkelser. Dess mer vi kan hjelpe dem til å gjøre den nåværende inkarnasjonen viktig, dess større vil deres bidrag kunne bli i fremtiden. Dette er det langsiktige målet. Vi vet også at deres nåværende liv, i felle-skap med oss, kan bli fullere og lykkeligere og pulsere mer av liv. ■ ■ ■

* Dette er mer detaljert fremstilt i "The Birth of the Ego", et bidrag som ble presentert på en konferanse i Ungdomsveiledning i Camphill Soltane, i juli 1994. (Dette er ikke publisert, men er tilgjengelig fra Julian Sleigh, Camphill Village, Kalbaskraal 7302, Syd Afrika.

** En referanse til Transaksjonell Analyse: foreldre / voksen / barn.

Økonomien i samfunnet – brorskapets område

Mange er opptatt av jordens ressurser som det ofte er for lite av - som mat, klær, hus, sunn dyrkbar jord, rent vann osv. Omtrent halvparten av jordens befolkning har for lite av disse goder. I Camphill-landsbyene er vi heldige og har som regel tilstrekkelig av det vi trenger.

Foredrag av SVEIN BERGLUND holdt på Camphill-festivalen i Latvia
Foto BORGNY BERGLUND

Jeg vil i dag snakke om at vi har to store ressurskilder. Når vi ser ned – finner vi jordens materielle goder som det er for lite av. Over oss har vi planetene, solen og stjernene. Denne himmelen er også inne i oss når vi tenker positivt, henter frem ideer og når vi følger våre idealer. Her er ingen begrensninger i motsetning til det som vi henter ut fra jorden.

Disse to områder for vår menneskelige eksistens har noe å gjøre med hverandre. Jorden må pleies, forvaltes og produktene fordeles på en riktig måte og til det trenger vi nettopp gode tanker og det beste i oss som vi kan kalle for våre idealer. For å skape en bedre verden i fremtiden kan vi få hjelp av de tre store idealer

fra den franske revolusjon: frihet, likhet og brorskap.

Siden det var spesielt økonomien i verden jeg skal snakke om vil jeg nå spørre: På hvilken måte har brorskap noe med økonomi å gjøre? Hva er den indre forbindelsen mellom økonomi, næringsliv og brorskap? Jeg kan prøve å svare på dette ved hjelp av et eksempel: Et skip går på grunn og 25 passasjerer må gå om bord i en livbåt. La oss si at de er forberedt på å være 14 dager i livbåten før de finner et sted å gå i land eller møter et annet skip på havet som kan redde dem. Da må de samle det de har av vann og mat og fordele dette på en riktig måte for at alle kan overleve. Slik burde det også være med våre ressurser på jorden – vi skulle kunne fordele disse slik at alle kan klare seg. Derfor hører brorskap til næringslivets område - det som vi også kaller det økonomiske området.

Men så kommer noe i veien for dette – nemlig at svært mange glemmer å tenke på denne måten. Det henger sammen med pengene. I gammel tid før man hadde penger, dro man til markedet og byttet til seg varer. I dag skaffer vi oss det vi trenger ved hjelp av penger og det er

lett å glemme at dette bare er et praktisk byttemiddel. Vi glemmer den indre rikdommen som ligger i fellesskap og brorskap.

Allikevel kan vi oppdage at alle mennesker arbeider for andre. Vi har fordelt arbeidet, men få lever av det de selv produserer. Det vi for eksempel har på matbordet kommer jo fra alle jordens kanter. Det er mye brorskap i det og fint å tenke over.

Jorden produserer vår mat, den tilberedes på vårt kjøkken, vi gleder oss over måltidet og resten går i komposten og blir til jord – dette er lett å forstå. Slik er det med de fleste varer vi lager - de sirkulerer og går tilbake til jorden. Det vi betaler for varene går til kjøpmannen og tilbake til bonden eller produsenten som da kan fortsette å lage det vi trenger. Dette kaller vi den *virkelige* økonomien. Realøkonomi.

Store konserner, forsikringselskaper og enkelte mennesker tjener ofte store summer som investeres i verdipapirer, aksjer, obligasjoner og lignende. Hensikten er å tjene enda mer penger. Dette ligner lykkeshjulet på et tivoli. Alle som kjøper og selger aksjer og obligasjoner over hele verden deltar. Noen få tjener stort, mens andre taper. Istedenfor at pengene kunne sirkulere til den som selger gode varer og til dem som trenger penger for å kjøpe, går pengene rundt på dette lykkeshjulet i verdenskasinoet. Dette kan vi kalle den *uvirkelige* økonomien. Finansøkonomi. Mange ting i verden blir vanskelig når så mange penger samler seg omkring lykkeshjulene.

Heldigvis holder ikke alle på med dette. Vi skal være glad for at det er mange mennesker som tenker riktig og gjør mange gode, riktige ting som etter hvert vil forandre verden. Mange er opptatt av at jorden dyrkes på en måte som er god for plantene, godt for dyrene, og for menneskene fordi det er dyrket riktig og med interesse og kjærlighet til jorden.

Matvarene foredles videre til saft, syltetøy m.m. på en god måte slik som for eksempel hos Corona i

Trondheim. Vi vet at det finnes butikker som bare selger kvalitetsvarer. Andre er interessert i å skape gode hus med gode former, farger og materialer. Mange steder i verden ønsker man å omgå penger på en riktig måte, ja til og med lage banker som samler inn penger til slike formål. Mange mennesker arbeider for at de som trenger hjelp og har spesielle behov skal få det best mulig. Dette er eksempler på at over hele jorden finnes det mennesker som på en eller annen måte ønsker å bidra til at noe fint og positivt kan vokse.

Interessant er det at litt av alt dette som spirer frem, finnes *samlet* på enkelte steder i verden. Det er nettopp på Camphill-stedene! Der dyrkes jorden på riktig måte, planter, dyr og mennesker får godt stell, det er gode hus å bo i, og menneskene tar vare på hverandre, pengene brukes fornuftig, og det finnes spennende varer i butikkene på stedene. Når vi ser det på denne måten kan vi bli glade og takknemlige for at Camphill eksisterer. Vi forstår at arbeidet i landsbyene ikke bare er omsorg, men også å være en spydspiss for en ny samfunnskultur.

Til slutt noen ord om hvordan Camphill kan vokse videre ut i verden:

- Fortsatt skal vi bygge på at hvert enkelt menneske er helt unikt og verdifullt. Derfor skal vi respektere hverandre og øve oss i å praktisere dette.
- Vi må bygge bedre forbindelser til lokalsamfunnet. Hvert sted vil gjøre det på sin måte. Vår interesse for dette vil åpne for at de mer og mer interesserer seg for oss. Kanskje er forbindelsen til lokalsamfunnet enda viktigere enn kontakten til de fjernere myndigheter i Oslo.
- Mange av sivilsamfunnets organisasjoner er også inspirert av en sosial impuls. De forsøker å bidra til en bedre fremtid på noen av de områder vi også er opptatt av. Ved å samarbeide med disse organisasjonene, kan kontakten med samfunnet bli enda videre.

Hacı Bektas Veli

Hacı Bektas Veli var mystiker, humanist, filosof og fulgte den Sufiske tradisjonen innenfor Islam. Han var født i byen Nisabur i nord Persia i året 1248. Han studerte filosofi, fysikk, litteratur og reiste mye i Turkestan, Persia, Kerbala og Assyria. Han besøkte både Baghdad og Mecca.

Tekst JAN BANG

Han ble invitert til å bosette seg i Anatolia, i det nåværende Tyrkia, i byen Sulucakarahuyuk, som senere fikk navnet Hacibektas etter ham. Han ble regnet som en helgen i sin egen tid, og tok navnet Hacı Bektas Veli, etter Bektas Sufiene.

Hacı og Veli betyr pilegrim og helgen. Han var en av de første som skrev religiøse bøker på Tyrkisk, og gjorde mye for å få til en dialog og en forsoning mellom de Islamske Araberne, og de Tyrkiske Turkomaner.

Bektasi Sufiene ble misbrukt av Seljuk og Ottomanske keisere, og til slutt ble alle religiøse ordener ulovliggjort av Mustafa Kemal Atatürk i 1925. Bektasi tradisjonen gikk under dekning, og kom tilbake i form av folkefest, og ble mer eller mindre akseptert igjen i løpet av 1980 årene.

Hacı Bektas lære er universal. Mennesket står sentralt. Her er noen sitater fra hans skrifter:

- En nasjon hvor det ikke finnes likestilling for kvinner har ingen fremgang.
- Ingen skal undertrykkes, selvbestemmelse er en rett for alle.
- En persons skjønnhet ligger i elskverdigheten av hans ord.
- Styr dine handlinger, din tunge og dine lyster.
- All ære til dem som kaster lys på tenkningens kilde.
- Legg ikke skyld på verken nasjoner eller mennesker.
- Gjør ikke mot andre hva du ikke vil at de gjør mot deg.

- Glem ikke at selv din fiende er et menneske.
- Helgener er Guds gaver til menneskeheten.
- Ikke gjør vondt, selv om du blir gjort vondt.

I tillegg til disse humanitære prinsipper, hadde Hacı Bektas Veli et dypt mystisk liv. Mer fra hans skrifter:

- Alle skapninger er gjenspeilinger av skaperen.
- Alt er hellig. Σ
- Å akseptere alle, å respektere alle, og elske alle er å føle skaperen.
- Tålmodighet er verktøyet for å nå målet.
- Søk og du vil finne sannheten.

Hacı Bektas Veli døde i året 1337.

Samtaler via datamaskin

Denne artikkel ble opprinnelig trykket i intern-avisen for Camphill-landsbyen Humanus-Haus ved Bern/Sveits: Humanus-Haus Nachrichten Nr. 15, Michaeli 2005.

Øversettelse VERONIKA SCHMID
Foto JAN BANG

Marianne Stärkle fra Bern og Nelli Riesen fra Thun/CH møtte hverandre på et stevne for utviklingshemmede mennesker i Sveits. De ble venner og begynte å kommunisere med hverandre ved hjelp av datamaskin.

Facilitated communication (fc) ("støttet kommunikasjon") er en metode som gjør det mulig at mennesker uten evne til å uttrykke seg verbalt, kan kommunisere med hverandre. Vi trenger for alle våre handlinger en indre impuls, som kroppen vanligvis følger. Mennesker som Marianne og Nelli trenger til dette støtten av et annet menneske. Gjennom fysisk trykk og berøring får den støttede større bevissthet i arm, hånd og fingre, slik at egenbevegelse kan utføres. På den måten er det mulig for den støttede å enten peke på eller tippe en bokstav på en tavle eller et tastatur. I de følgende samtaler skjedde det med hjelp av en datamaskin.

Marianne ble støttet av Jacqueline Domeyer, Nelly av Urs Thimm. Begge skrev samtidig på to forskjellige computere. Tekstene ble ordnet på en for oss mest mulig meningsfull måte, alltid først Marianne, så Nelli. Følgende tekst ble skrevet i anledning av et møte med studenter ved universitetet i Fribourg, Sveits. Det skrevne ble projisert på veggen med en beamer.

(Det må tilføyes at begge kvinner ikke bruker helt vanlige setninger når de skriver. Ordstillinger f.eks kan være litt uvante. Dette har jeg prøvd å bibeholde i øversettelsen. Veronika Schmid.)

Marianne:

Jeg gleder meg veldig til dette møtet med studentene. Jeg er overrasket, Nelli, du er så avslappet. Jeg er alltid

litt nervøs. Jeg vil gjerne presentere meg. Det er viktig for tilhørerne. Jeg har ikke noen idé om hvordan dette kan gjøres. Du har mer erfaring med å stå frem offentlig.

Nelli:

Synes det er en super foranledning. Har stor glede, er lykkelig for å få opptre her sammen med Marianne. Er spent på hvordan studentene kommer til å være. Forhåpentligvis ikke for naive og småborgerlige. Ja jeg vet, det lyder frekt. Men slik er det. Kan vi bli enige om hvordan vi skal gå frem...

Studentene er der.

Marianne:

Jeg heter Marianne Stärkle, jeg blir snart 51 år gammel og jeg har autisme. Det er vanskelig for meg å høre og se alene. Jeg trenger mye hjelp i hverdagen jeg kan ikke agere alene. Jeg trenger en impuls utenfra. Jeg gleder meg over at dere er så interesserte i fc. Jeg har hatt denne muligheten til å kommunisere med omverdenen i tre år. Jeg gleder meg over at dere er veldig konsentrerte. Jeg er blitt helt rolig. Jeg trenger dette veldig ellers hører jeg bare støy og kan ikke riktig høre.

Nelli:

Hei på dere. Jeg er Nelli Riesen. 39 år gammel. Har tiet i 37 år. Med fc kan jeg nå kommunisere med dere. Min kropp gjør ofte ikke det som ånden befaler. Greit, jeg er altså handikappet, men bare i kroppen, ellers like normal som dere.

Marianne:

Jeg har også vanskeligheter med min sjel. Jeg kan bare selv omgås ansvarlig med mine tanker. Nå kan jeg noen ganger vise følelsene mine. Jeg lærer dem å kjenne, forstå. Jeg er ikke fornøyd med dere, dere sier ingenting. Vær så snill å still spørsmål, ellers blir det ingen samtale.

Nelli:

Dere kan også si noe. Trenger dere også støtte? Ikke vær redd, biter ikke. Bare den som våger, kan vinne.

Det gjelder i livet, men også her. Spørsmål av en student til Marianne: *Hva er viktig for din daglige oppfølging? Hva skal dine hjelpere forstå eller gjøre? Hva forventer du deg av dine omsorgspersoner?*

Marianne:

Jeg trenger mye innlevelse og forståelse. Jeg vil bli tatt på alvor som menneske. Jeg trenger åpne mennesker som er villige til også forstå min verden, og ikke bare den verden som vi lever i med sansene våre.

Spørsmål til Nelli:

Hvilken vinning får du ved bruk av fc?

Nelli:

Ikke sant, kan ikke påstå at jeg har vunnet alt, men mye. Er jo fremdeles i livet, har planer om å våge andre ting. Vær så snill og si meg hva dere vil våge. For meg er det uforutinntatte møtet viktig.

Hvordan er det mulig å takle det faktum at man ikke kan kommunisere? Hvilke følelser dukker opp når dere tenker på at dere har blitt vurdert feil så lenge?

Marianne:

Jeg har levd mer i min egen verden enn nå. Jeg har hørt lite og ingenting forstått. Bare med min far hadde jeg et virkelig forhold. Han tenkte mye og tok meg med. Jeg er glad jeg ikke er så langt borte fra dere lenger. Men jeg lider mer med fc, fordi nå får jeg med meg når mennesker ikke tar meg helt på alvor og bare later som om.

Nelli:

Ikke sant, det finnes buddhistiske munkar, de gir avkall på språket i årevis. Gjennom det lærer de å utvikle andre evner. Jeg kunne også velge. Før fødselen. Gjennom det kunne jeg lære å bevege meg i tankeverdenen. Jeg hører tankene til de mennesker som jeg knytter meg til.

Hvordan har dere opplevd det å bli hjulpet frem? Likte dere det eller ville dere heller ha blitt uforstyrret i deres egen verden? Er dere i dag glad for å kunne nå ut i denne verden gjennom fc? Ville dere gjerne ha lært fc tidligere?

Marianne:

Jeg er takknemlig for alt jeg kunne lære. Jeg er enig med Nelli, vi har også lært andre ting. Jeg håper dere kan lære av oss hvordan man hører tanker. Da trenger vi ingen mobiltelefoner. Jeg har øvet med Jacqueline, og hun gjør fremskritt. Det ville være veldig viktig for fremtiden.

Nelli:

Er glad for å kunne ytre meg differensiert nå. De mennesker som jeg er knyttet til kunne også forstå meg tidligere. Det var bra. I dag er det bedre. Viktig å være ekte. Vi trenger mennesker som tør å gå inn på vågestykket å være medmenneske.

Hva mener dere med utsagnet at dere hører tanker? Kan det sammenlignes med telepatiske evner? Eller i hvilken form skal vi forestille oss dette?

Marianne:

Jeg kan ikke si det nøyaktig. Jeg er avhengig av oppmerksomheten. Jeg hører bare tankene til de mennesker som jeg er knyttet til. Jeg mener både gode og ikke gode forbindelser.

Nelli:

Som vi sier det. Blinde ser heller ikke, men utvikler ofte synske evner. Thimm hører allerede bedre. Han kommer til å nå langt. Jeg er noen ganger frekk, vil jo heller ikke til himmelen.

Hvordan omgås dere med støttepersonen i konfliktsituasjoner? Forstyrres fc-kommunikasjonen eller kan den allikevel utføres?

Marianne:

Jeg har ingen dårlige erfaringer med mine støttepersoner. Jeg er avhengig av at støttepersonen forblir uanfektet og ikke blir såret når jeg skriver noe annet enn det vedkommende håper. Jeg har det bra med mine støttepersoner. Men jeg kan ikke skrive like godt med alle. Noen ganger fortaper jeg meg i mitt eget tankerot og er glad for tydelig ledelse.

Nelli:

Han (Urs Thimm) kan virkelig være vanskelig. Til å bli forvilet over. Men han har også evnen til å krangle. Det har å gjøre med grenser. De mangler jeg ofte. Da kan det hende at han først må krangle meg løs, f.eks. fra vaner. For de hindrer meg ofte i å kunne skrive. Er fornøyd med vår felles kultur.

Hvilke følelser eller opplevelser husker dere fra deres første møte med fc?

Marianne:

Jeg kan dessverre ikke huske noen ting. Jeg kan bare hente frem erindringer sammen med Jacqueline. Men jeg var overveldet. Jeg har aldri kunnet tenke meg en sånn mulighet i meg.

Nelli:

Det var forferdelig vanskelig, følelsene fór hulter til bulter gjennom meg. Men det var også som i en tunnel, når man nærmer seg utgangen.

Timen er ferdig. Læreren takker, studentene forlater rommet.

Utdrag fra andre fc-samtaler:

Marianne:

Jeg er ikke bare et fysisk menneske med handikap. Jeg har en åndelig kjerne, og for denne er jeg ansvarlig. Jeg bestemmer selv hvordan jeg tenker og med hvilke åndelige vesener jeg vil kommunisere. Det er ikke viktig hos mennesker som snakker. De har glemt hvor de kommer fra og hvor de går hen når de dør.

Nelli:

Jeg tror vi representerer et litt annet syn enn mange andre. For oss er det indre aspekt viktig, det er grunnleggende også for det ytre liv. Tror på Kristi kraft og på virkningen av den Hellige Ånd i menneskenes liv når de forener seg med hverandre. Kanskje det hører med til vår oppgave. For oss er det vesentlig at det ikke glemmes at vi er åndelige vesener og har inkarnert her som mennesker. I denne prosessen er vårt handikap oppstått... Klart Thimm og Jacqueline er heller ikke helt 100 prosent.

Marianne:

Jeg har en vag erindring om min beslutning å leve uten språk. Jeg husker ikke hvorfor. Jeg er så glad for ikke å være stum lenger.

Reinkarnasjon

Marianne:

Vi har ikke bare ett liv. Jeg har hatt å gjøre med dere før. Jeg har ingen erkjennelse av tidligere liv, jeg kan bare føle dem.

Nelli:

Ja, jeg også. Men det er ikke så viktig, for det handler om fremtiden, som Marianne sier. Der kommer de til å trenge oss. Her øver vi våre nye evner. De vil vi trenge.

Marianne:

Vi er nå på veien sammen. Jeg gleder meg, jeg får mer ut av livet nå. Det er godt å være alene. Det er bedre å være sammen med andre mennesker.

Forhold til andre

Marianne:

Er dessverre ikke glad i mennesker som er overfladiske. Jeg trenger hele mennesket, ikke bare overflaten. Ofte er det ikke enkelt for meg å nå andre mennesker. Jeg er ikke flink til å smile og vise glede. Jeg kan bare skape sammen med mennesker som tar meg på alvor.

Nelli:

Det som irriterer meg er medarbeidere som ikke går inn i fellesskapet med hele seg, men gjemmer seg bak sin faglighet for å beskytte seg mot ekte møter.

Fortsetter på side 30

Jacqueline:

Alle trenger grenser i sine forhold. Først da blir et forhold beriket. Det er forskjellen mellom sympati og empati.

Marianne:

Grenser er nødvendige. Jeg har vanskeligheter med at jeg fortaper meg i den andre, og mister meg selv også. Jeg kan bare skape sammen med trygge mennesker som har dybde i seg. Jeg kan snakke med dere. Jeg føler at dere forstår og aksepterer meg i mitt handikap og ikke bare har medlidenhet.

Nelli:

For meg er det klart at jeg ikke kan snakke om det samme med de som jeg har et forhold til som med hvem som helst. For meg er det livgivende når ekte møter finner sted. Derfor skriver jeg gjerne markant. Jeg finner ikke det andre mennesket ved å utveksle høfligheter. Synes ikke det er noe virkelig problem at grenser utviskes i ulike forhold. Grensene kan utvides. Faren er liten. Men uten vågestykket medmennesket – ingen suksess.

Jaqueline:

Enig. Først må man føle seg selv. Grensen må erfares om og om igjen. Så kan empati oppstå.

Marianne:

Jeg har mest behov for innlevelses-evnen og ikke bare sympati. Sympati forstår jeg ofte ikke. Jeg liker mennesker som forstår og aksepterer meg til tross for at jeg oppfører meg umulig i hverdagen.

Nelli:

Nei. Sympati er forutsetningen. Gjennom den kan jeg erfare det andre mennesket. Antipati trenger jeg for å kjenne mitt og ditt. Begge krefter forøkt i deres virkning blir til empati. Også her gjelder polaritet og stegring. Empati alene er fagidioti. Er overbevist om at Steiner hadde rett, når han beskrev dette med sympati og antipati i boken "almen menneskekunnskap". Dette skulle vi studere igjen. Er sikker på at Marianne og jeg er på riktig vei, selv om vi ofte går omveier.

Marianne:

Jeg har lyst å lese dette kapittel av Steiner med deg, Jacqueline. Du kan bare lese det for deg selv og tilkalle meg i tankene.

Frihet og ansvar

Marianne:

Jeg kan ikke tvinge menneskene til å ha meg i deres bevissthet. De må være åpne for den usynlige verden. Ikke bare med praten, men med hjertet og viljen...

Nelli:

De andre tar feil hvis de tror at perfektioneringen av det ytre liv er det viktigste. Til syvende og sist handler livet vårt om veien vi klarer å gå på det indre plan. Men det er det ingen som tørr lenger. Verden og samfunnet er hektet på de ytre ting.

Marianne:

De snakker dessverre bare om uvesentlige ting og kan ikke et øyeblikk være alene. De mister seg selv. De kan ikke finne seg selv. Jeg har lært å være alene med meg selv. Jeg har funnet en vei inn i den åndelige verden. Det finnes mange veier. Enhver har sin egen vei.

Nelli:

De er i sin fulle rett i å være slik. Vi derimot kommer ikke til å klare det på den måten. Vi er avhengige av hjelp her. Så kan også vi ta del og bidra med det som er våre muligheter. Det er veldig viktig å se at vi trenger hjelp i det ytre, slik som dere trenger hjelp i det indre. I dag er vektleggingen helt enkelt for ensidig. I det ligger kanskje oppgaven til mennesker som ikke kan snakke, slik som Marianne og jeg. Tro meg, som mennesker er vi frie til å velge vei, men alene klarer vi ikke noen av dem.

Urs:

Har dere valgmuligheter i forhold til frihet, hvordan går det i dagliglivet?

Marianne:

Jeg er ikke fri og det er ikke dere heller. Det er fremtid med Kristus. Jeg har ikke noe valg nå. Jeg hadde valgt. Nå må jeg leve. Jeg har ingen mulighet til å hoppe av. Jeg trenger den erfaringen for min vei. Jeg har

mer håp nå enn tidligere. Jeg er så lykkelig med fc.

Nelli:

Men det er da ikke spørsmålet. For det første velger man ikke friheten, den må man kjempe for. For det andre er hverdagen øvelsesfeltet for menneskene. Her er vi selvfølgelig bare fri i den grad vi har ervervet oss friheten.

Arbeid og fritid

Urs:

Hvor viktig er etter deres mening den ytre virksomheten, som baker, snekker, vever eller gartner osv.? Eller teller den indre ansats i livet mer?

Marianne:

Jeg legger mer vekt på det indre. Jeg kunne bare ha kontakt med mennesker, som jeg møtte i det indre. Jeg skjønner først nå at det finnes mange overfladiske mennesker. Det er vanskelig for meg, jeg føler at disse mennesker ikke tar meg på alvor.

Nelli:

Entydig det indre aspektet. Til syvende og sist spiller det ingen rolle, det avgjørende er kun om jeg kan forbinde meg. Da er det selvfølgelig en hjelp å ha et godt og meningsfullt arbeid. Er glad for å få være farger.

Urs:

Hvordan ser dere på de forskjellige arbeidsmåter? Noen synes man bør skifte arbeid med jevne mellomrom, andre mener man bør spesialisere seg og bli dyktig på ett arbeidsfelt.

Marianne:

Jeg liker avveksling. Jeg har dessverre ikke selv muligheten til å over-skue en arbeidsprosess. Jeg biter meg fast i en handling og kan nesten ikke stoppe med den. Jeg er glad i husarbeidet. Det er mye avveksling. Jeg er også glad i å arbeide med krydder og tre. Jeg er alltid glad hvis en arbeidsprosess ikke varer hele dagen. Ellers kan jeg plutselig bli veldig opphisset. Bare når jeg vasker gjør det ikke noe, fordi ingen deler er like.

Nelli:

Jeg liker å arbeide og er stolt av det jeg kan. Det ville ikke være bra for meg å måtte skifte hele tiden. Opphisselse i stedet for oppmuntring. Normale folk gjør det vanligvis heller ikke, bakeren holder ikke søndags-sprekenen. Greit, det finnes unntak som bekrefter regelen. Du (Urs) er farger og holder allikevel en eller flere prekenen i løpet av uken.

Urs:

Beskjeftigelse eller arbeid?

Marianne:

Jeg har alltid arbeidet og beskjeftiget meg med arbeidet. Jeg kan dessverre ikke bidra noe særlig i samtalen. For meg er det viktig å gjøre noe som trenges. Jeg liker at noen trenger meg, og jeg elsker å hjelpe.

Nelli:

Arbeid er et middel til høyere utvikling. Slik er det ikke med beskjeftigelse. Den kan være grei for å holde vedlike. Altså duger til gamlehjemmet. For meg er beskjeftigelse en fritidsaktivitet... Gjennom arbeidet forbinder jeg meg med verden. Ellers

har mitt liv jo ingen mening. Stakkars milliardærer. Er glad for at jeg ikke er én som stjeler tid og livsgrunnlag fra mine medmennesker.

Marianne:

Jeg trenger alltid hjelp. En person som jobber med meg i fritiden. Jeg har veldig behov for samtaler. F.eks. vennskapet med deg motiverer meg. Da opplever jeg ekte delaktighet og interesse. Vi er først og fremst helt enkelt mennesker.

Jeg trenger klarhet. Da blir jeg ikke urolig. Jeg fornemmer når noen vet hva som er bra i øyeblikket.

Nelli:

Har glede av et godt arbeid. Fritid er mye vanskeligere. Den mangler struktur - det kan jeg bare erstatte med rutiner. Men disse er ofte ikke særlig frie, for ikke å si dårlige. Det er tvangsmønster som jeg ikke klarer å bryte ut av alene. Her trenger jeg hjelp. Det beste er et menneske som er tydelig og erstatter mine manglende grenser uten å begrense meg unødvendig. Det har med holdninger å gjøre.

Sosialterapi og virksomhet

Marianne:

Jeg har lært mest av mennesker som har tatt meg med inn i deres verden. Jeg har behov for å være forbundet med noen.

Nelli:

Det som har gitt mest utslag for meg er at du (Urs) har kommet inn i livet mitt. Gjennom det har jeg fått en trygg støtte i livet mitt. Det er viktigere enn alt annet som du og andre har gjort. Alt det pedagogiske kommer i andre rekke. Har profitert mye fordi... jeg fikk lov til å delta i livet.

Urs:

Hva opplever dere som hjelpsomt i hverdagen?

Marianne:

Jeg husker dessverre ikke særlig godt. Jeg kan bare si at jeg er takknemlig for alt som ikke bare er av materiell art. Jeg likte å gå på skolen. Der har jeg lært bokstavene i eurytmien... Jeg elsker bibelaften og offerhandlingen på søndagsmorgen. Nå kan jeg også bedre omgås foredrag.

Som oftest har jeg noen som følger konsentrert med og på den måten tar meg med. Jeg liker å bli kjent med nye tanker.

Nelli:

Jo, f.eks. en feiring som fylles med ekte innhold.

Urs:

Hva er ekte for deg?

Nelli:

Når et innhold er viktig for deg, så betyr det også mye for meg. Alt annet er forgjeves.

Urs:

Det kommer altså ikke an på det ytre i en feiring, men på innholdet. Kan man påvise på en troverdig måte virkningen av helsepedagogisk og sosialterapeutisk arbeid ?

Marianne:

Jeg liker maling og musikk og nå også Feldenkrais. Jeg lærer meg selv bedre å kjenne og uttrykke med disse tingene. Nå med fc har jeg muligheten til å meddele meg.

Nelli:

Tror ikke det. For menneskene er forskjellige. Det som hjelper den ene, nytter ikke for den andre. Som i medisin, da hjelper ikke heller bestandig de samme dråpene. Dere kan bare gi oss tilbud. Vi er frie til å bestemme, hvilket tilbud vi velger.

Jacqueline:

Før fc kunne dere ikke uttrykke dere. Alt var avhengig av vår observasjons- og innlevelsessevne.

Marianne:

Ja, det stemmer. Jeg har alltid følt om dere mener det alvorlig. Og nå har jeg større mulighet å gi tilbakemelding. Det setter jeg pris på, og dere også, mener jeg.

Urs:

Når dere skulle bli kjent med nye ting, måtte vi ofte friste dere og dytte på dere lykken.

Fortsetter på side 32

Nelli:

Ja, men dere har gjort det bra. Jeg er evig takknemlig for at dere har anstrengt dere til å være åpne overfor oss. Ja, fc har nå forandret alt. Nå kan også jeg si deg når du tuller. Det hører til god livskvalitet å kunne være riktig frekk innimellom.

Urs:

Er holdningen det vesentlige?

Marianne:

Ja, jeg mener det .

Nelli:

Ja, det er det. Steiner sa det allerede for 80 år siden. Det stemmer fremdeles og vil alltid stemme. For det trenges relasjoner mellom mennesker, det er viktigere enn fagkunnskap.

Jacqueline:

Fc: vinning eller tap?

Marianne:

Jeg har mistet gleden ved å være ensom. Nå liker jeg å være sammen med mennesker som tar meg med og viser meg verden. Jeg har ikke lenger den samme muligheten til å leve gjennom andre mennesker som jeg hadde uten fc. Jeg trenger nå mennesker som er gjennomskinnelige og åpne og som tar meg med i sitt indre. Jeg hører nesten ingen fremmede tanker lenger, slik som tidligere.

Nelli:

F.eks. har jeg vunnet deg som venninne. Det oppveier alle tap. Jeg hører ikke lenger tankene så klart, og mine følelser er blitt mer ukontrollerbare.

Jacqueline:

f.c. blir noen ganger kritisert fordi brukerne ikke skriver det samme med de ulike støttepersonene.

Marianne:

Jeg har ikke lyst å snakke med alle om alt. Jeg trenger forskjellige mennesker for forskjellige temaer.

Nelli:

Det kan jo ikke være sant. De mangler enhver menneskekunnskap. For meg er det slik det er. Jeg er en individualitet. Det andre menneske også. Denne frihet kan ingen ta fra meg. Det er jeg som bestemmer hva jeg vil snakke med hvem om. ■ ■ ■

En skikkelig overdose med antroposofi!

Eks-medarbeidere fra Camphill som nå er steinerskolelærere

Tekst JAN BANG

Camphill bevegelsen begynte som en skole for utviklingshemmede barn i Skottland i 1939. Erfaringen det første tiåret var nok som man kan tenke seg, at barn blir større og etter hvert blir voksne. Selv om det var fint på Camphillskolene, med banebrytende arbeid, så var det lite å velge mellom når barna måtte forlate skolene. Denne problematikken ble tatt opp alvorlig i Camphillbevegelsen i begynnelsen av 1950 årene, og løsningen ble konkretisert i Botton Landsby i Yorkshire, nord England i 1956.

En av forutsetningene for Botton var at dette var en landsby for voksne, ikke en skole for barn, og medarbeiderne skulle ikke være lærere. Karl König var veldig bestemt på dette området, og lærere fra Camphillskoler med mange års erfaring var stort sett ekskludert fra planleggingen av disse nye sosiale virksomheter. Stedene skulle ikke være preget av pedagogikken, men av å skape en ny samfunnsform.

Dermed oppsto det en spenning mellom landsbyene og skolene, og dette kan merkes helt frem til i dag. Men veien mellom landsbyene og Steinerskoler er ikke så lang, det er mange Steinerskolelærere som har en Camphill-landsby bakgrunn. Er det mulig at Camphill er et godt treningssted for Steinerskolelærere? Jeg tok kontakt med noen og spurte dem.

Antroposofi

Antroposofien er nok grunnleggende i Steinerskolene, og det første som slo meg var hvor mange lærere med Camphillbakgrunn som satte pris på landsbylivet som et treningssted for å fordype seg i åndsvitenskapen. For femten år siden var Sidsel Krogvig medarbeider på Vidaråsen. Siden har hun blitt lærer på Steinerskolen på Nøtterøy. Hun kommenterte:

"Igjenom landsbylivet fant jeg et praktisk forhold til antroposofien, der ideene om det tredelte sosiale liv ble

praktisert i det virkelige liv som et ideal. Igjenom seminarer, kurser og teateroppsetninger fikk vi som seminarister en innføring i den antroposofiske skoleringsveien og gjennom et rikt og ekstremt utfordrende dagligliv evaluerte vi ukentlig vår utvikling."

Per Engebretsen var medarbeider på Vidaråsen på samme tid. Han og jeg jobbet sammen hver dag med en gruppe landsbyboere da jeg bodde på Vidaråsen. I dag er han lærer på Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo. Han sier seg enig med Sidsel:

"I landsbylivet ble jeg ordentlig kjent med antroposofien og det antroposofiske menneskesynet."

En annen steinerskolelærer med fortid som Camphillmedarbeider kommenterte:

"For en steinerskolelærer er det viktig med en solid antroposofisk bakgrunn, og en sosial trening. Disse får man etter å ha vært i Camphill en stund. Det er kjempefint med dette utrolig intensive forholdet til antroposofien, den er veldig sterk i Camphill."

Christer Geelmuyden er en tredje-generasjons Camphiller. Hans beste foreldre var med fra starten på Vidaråsen, og hans mor er enda sentralt engasjert som medarbeider. Christer er lærer på samme skole som Sidsel og sa:

"Jeg har også et inntrykk av at lærere med Camphill-bakgrunn har et sterkere antroposofisk grunnlag enn andre. Det er jo flere unntak her, men skoleringen som finner sted i Camphill setter sitt preg på mennesker."

Fenna Lammers flyttet ikke langt da hun ble lærer på Steinerskolen på Ringerike. Skolen ligger innenfor Solborg Landsby, hvor hun hadde vært medarbeider. Hun sier kort og godt:

"Jeg fikk også med meg en skikkelig overdose med antroposofi!"

Mennesker

Landsbylivet er ikke bare et møte med Rudolf Steiner og antroposofien, vi møter også mennesker, mange usedvanlige mennesker, og dette kan bli

Foto: Borgny Berglund

Camphill, å oppleve forbindelsene mellom det praktiske og hvordan vi jobbet ut fra ideene."

Rytme

Det er ikke bare generelle livsholdninger eller ideer som er nyttige. Per er nylig ferdig med lærerutdannelsen på Berle i Oslo og fant helt konkrete grunner til å være takknemlig for sin Camphillbakgrunn:

"Landsbylivet har blitt et stadig utgangspunkt for blant annet det konkrete arbeidet i undervisningen med rytmene vi omgir oss med i det daglige på skolen i Oslo, helt opp fra årstidsrytmene og årstids feiringer til de enkelte skoletimers oppbygging fra begynnelse til slutt."

Sidsel bruker også sin fortid den dag i dag:

"Høytidsfeiringene i landsbyene er også erfaringer som jeg bruker jevnlig igjennom året. Foreleserne som holdt forelesninger i seminaret var kjente mennesker fra Norge og fra utlandet. Vi fikk innføring i kulturutviklingen og erfaringer som jeg nå som steinerskolelærer opplever som uvurderlige."

Landsbyen – en lærerskole?

Høyskolen på Berle, hvor Per ble ferdig i fjor, har allerede en kort praksisperiode her på Solborg for sine studenter hvert år. Kunne man tenke seg at dette blir utvidet? Eller kanskje kunne et visst antall år som bærende medarbeider i Camphill telle som en del av en Steinerskolelærer-utdannelse?

Vi i landsbyene legger stor vekt på livserfaring når det kommer til vurdering av nye medarbeidere, og det gjør sikkert også Steinerskolene. I januar i år opprettet Landsbystiftelsen et seminarsenter på Solborg, og inviterte en representant fra lærerskolen på Berle til å sitte i seminarsenterets styre. Dette er et bevisst skritt mot et tettere samarbeid. Hva som kommer til å utvikle seg vet vi ennå ikke, men at det er et ønske at landsbyene og steinerskolene finner felles områder er det ingen tvil om.

Jeg lar Per få siste ordet, for å vise hvor verdifullt det er å ha en erfaring i landsbylivet:

"Gleden ved å være frittskapende i arbeidet med andre i lag er også en viktig erfaring jeg har fått med meg."

både en utfordring og en skoleringsvei. Liv Holtsmark var medarbeider på Vidaråsen for mange år siden. I dag underviser hun i eurytmi og arbeider i internatet på Røykenavdelingen av Balder Videregående Steinerskoler.

Hun sa:

"Det jeg fikk med meg ligger i det sosiale, i hvordan vi ser hverandre. Det er så mange ulike mennesker i Camphill. På skolen ligner jo elevene hverandre mye mer i det ytre, men bakenfor har alle sine skjulte sider. Å se dette usynlige, det som ligger bakenfor, det er noe jeg fikk med meg."

Susan Layfield var medarbeider på Solborg før hun flyttet som lærer til Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo. Det var helt klart for henne hva hun fikk med seg:

"Hovedtingen jeg lærte som medarbeider i Camphill var å respektere den enkelte, som medmenneske, både landsbyboere og andre. Det var å se de andres kvaliteter og muligheter, og å respektere den andres likeverd."

Arbeidet

I landsbyene er skillet mellom arbeid og det private ikke så helt klart, kort

sagt, man jobber nokså hardt! Det var stor enighet blant de jeg snakket med i at dette var en god trening for livet som lærer.

Fenna sa:

"Jeg lærte å jobbe, og å ta ansvar."

Et annet kommentar jeg fikk var:

"Arbeidsbyrden er stor i landsbyen, men enda større på skolen. Camphill hjelper med å utvikle viljekraftene, du er opptatt hele tiden, hver kveld, du er med på alt."

Christer kommenterte:

"Det jeg fikk fra landsbylivet var en følelse av at det fellesskapet jeg arbeider i er OSS, vi er ikke bare ansatte, men en del av en levende organisme. Dette gjør det lettere for meg å være med å dra lasset, selv om jeg ikke får ekstra betaling for hver time. Steinerskolene var jo sterkt preget av en dugnadsånd, og dette sitter i enda, forsterket av det jeg har opplevd i landsbyene. Det er viktig at vi ikke måler og veier i det økonomiske hver ting vi gjør."

Liv sa seg enig at det er:

"...generelt viktig å ha vært i

må vi rense våre sinn for forutinntatte overbevisninger, for så å møte naturen med et åpent sinn.

Vi har hatt privilegiet å være flere mennesker med mer eller mindre faste arbeidsområder innenfor grønn-saks-/veksthusarealet, som med ulike tilnæringsmetoder til prosessene har kunnet samarbeide, skape og utfylle hverandre med kunnskap, støtte og glede i et pulserende møte med naturen i sin kultiverte form. Gjennom samarbeidet, gjennom en felles kjærlighet til naturen, en barnlig glede, og et frydefullt smil om munnen, mens vi tynnet gulrøtter, har vi hjulpet frem et grønt og frodig grønn-saksland, som har dannet dype røtter, og båret rike frukter.

Mens de fleste andre verkstedene har hatt sommerstengt, har vi svermet i åkeren, og landsbyboere, medarbeidere og praktikanter har strømmet til, lik bier i en blomstereng, ernært seg, befruktet og skapt. Alle har vi, hver på sin måte, tilført noe til hagen, og bidratt til å gjøre den til det den er, i skrivende stund...

De fleste sover enda, men solen har allerede rukket å stige høyt på himmelen, og skyggene blir kortere. Vi vandrer, i stillhet over jordene, og sprer silisium, i sin underlige, fortynnede form. Og mens vi gir jorden kiselen, gir vi også av oss selv, i ærbødig respekt og kjærlighet til skaperverket... ■ ■ ■

Fra Vidaråsen...

Tidlig morgen. Naturen våkner til liv. Solen strekker sine stråler over kapellet i øst. I brusert av en flow-form, i fuglenes sang, sitter vi og rører, kisel...

Tekst NILAS WINTHER LORANGE
Foto JAN BANG og FRODE NILSTUN

I årtusener har menneskene dyrket jorda. I dyp takknemlighet til gudenes gavmildhet, har vi bedt, sunget og hyllet Moder Jord for hennes rike favn. Men de siste hundre år har vi avkledd mysteriene, avdekket magien og undrene. Bak mytene satt vi igjen med mikro- og makronæringsstoff-Nitrogen, fosfor og kalium, igjen satt vi, med tabeller og statistikk, og vi satt igjen, med en eneste stor tomhet...

Det er en stor oppgave for oss, som barn av en materialistisk, menneskelig sett, tidsalder, å gjenerobre magien. Å bringe tilbake undrene, uten å kreve et svar.

Den biologisk-dynamiske impulsen har gitt oss hjelp på veien - hint om dypere sannheter. Allikevel er det ikke i dypet av en bok, eller andres erfaringer, vår forståelse av sannheten ligger, men i dypet av hvert enkelt menneske, i dypet av skaper-

verket. La livet, det dynamiske, det bevegelige strømme gjennom deg, og åpne opp, for nye virkeligheter. Slik gjøres egne erfaringer – slik bygges egne broer.

I gartneriet på Vidaråsen er vi gitt muligheten til å utvide vår horisont, og til å gå i dybden av våre fordommer. For i sin aller reneste form er naturen nettopp fullstendig fordomsfri, og for virkelig å forstå naturen –

Menneskeinteresse! Hvordan kan vi øvende omgås det sosiale spørsmål?

Fra "Freiheit ertiben" av Christof Lindenau oversatt av Margit Engel

Første del

I et bidrag i tidsskriftet Lucifer Gnosis, som Rudolf Steiner selv redigerte, beskrev han august 1905 åndselevens møte med det oversanselige vesen, som bevarer mennesket fra uforberedt å overskride terskelen fra sans- til åndsområdet i verden. I dag danner dette bidrag med tittelen "Terskelens vokter" det nest siste kapittel av hans bok "Hvorledes erverves erkjennelser av de høyere verdener" (GA 10). Der gjør Rudolf Steiner uttalelser, som begynnelsesvis kan berøre oss dypt. Den første har med den skrekkelige, spøkelsesaktige skikkelse å gjøre, i hvilken dette åndsvesen står foran eleven. Det annet viser hen til at denne skikkelsen er et bilde av det som åndseleven i løpet av sitt liv hittil er blitt, og den tredje at det er han selv som har gitt dette åndsvesen liv. Det som møter åndseleven ved terskelen til den åndelige verden er et bilde som han selv har skapt frem, et bilde som er lik ham selv.

Også på et helt annet område har vi skapt inn i verden et bilde som ligner oss. Og de krefter som kommer til uttrykk i dette bilde, lever også i oss selv. Ja, mer enn det: vi lever av dem. Foruten dem ville vi være helt andre mennesker enn de vi er i dag. Vi takker dem f.eks. for at vi makter å hevde oss ovenfor andre mennesker, ja, at vi om nødvendig til og med kan stå på vårt. Vi takker til en viss grad disse krefter for at vi finner oss selv, at vi kunne "virkeliggjøre" oss selv.

Dette bilde er det menneskelige samfunn. Uriktignok gjenkjenner vi oss ikke med en gang i det. Men i sine begynnelser i alle fall, ville vi, om vi søkte, også finne i oss selv det som vi blir var av ofte grufulle trekk i dette bilde. Vi ville i den ene eller den andre manifestasjon opp-age i oss selv det som vi her iakttar omkring oss, gevinststreben ved å utnytte andre menneskers behovssituasjon, maktstreben ved å innskrenke deres myndighet, fremmedbestemmelse gjennom manipulasjon av hvorledes de forholder seg. Kun fordi vi ikke kjenner oss selv, synes det oss fremmed, det som på dette vis i dag skjer mellom mennesker og mellom menneskegrupperinger. Men hvorledes - slik lyder det ene spørsmål som vi ønsker å følge - kommer vi på dette felt til en erkjennelse av oss selv?

Det andre spørsmål som vi vil forsøke å ta opp, det går et av-gjørende skritt utover denne selverkjennelsen. Hvorledes vekker

og utvikler vi i oss de krefter ut fra hvilke vi begriper at dette bilde er vår oppgave, et bilde som terskelens vokter fremholder for åndseleven, slik at denne må erkjenne det som sin oppgave?

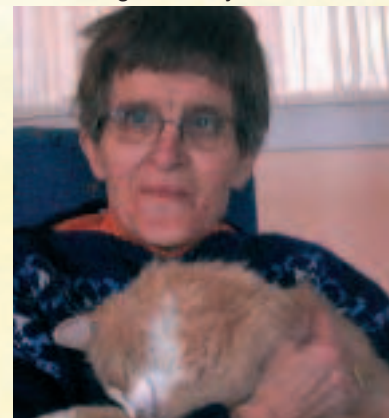
Som en oppgave som består i en aktiv forvandling av denne for-dreide, heslige skikkelse til en regelmessig og menneskelig vak-ker skikkelse? Med disse to spørsmål for øyet vil de følgende utredninger vise hen på en vei, på hvilken også den menneskelige samfunnsproblematikk, det sosiale problem, kan bli til oppgave for en åndsskolering. ■ ■ ■

Solveig Framnes, 1948-2006

Solveig Framnes døde på Ita Wegman hus den 1. august i sommer. Hun kom til Vidaråsen i 1970, da hun var 22 år.

Tekst og foto JAN BANG

Hun hadde en fantastisk musikalsk gave, og spilte flere instrumenter: piano, trekkspill, zither, og hun sang. Da vi bodde sammen på Janus Korczak hus for 15 år siden, fikk hun som fast oppdrag å spille etter hvert måltid mens vi vasket opp. Jeg skal si at oppvasken gikk unna med polka og reinlender trampende forbi oppvaskkummen! Hun spilte andre steder også, og var i mange år tilknyttet Maksimus,

et band basert på døvehjemmet i Andebu, og med dem reiste hun på turne, også til Danmark.

Jeg besøkte henne hver gang jeg var innom Vidaråsen, og vi pratet om gamle dager på Korczak hus, om hennes arbeid på gården, om hennes familie. Hun hadde en søster som bodde i Horten, og da vi bodde sammen på Korczak Hus greide vi å få henne på besøk hos faren hennes, som bodde på et gamle hjem ikke langt unna.

Jeg kommer til å savne Solveig neste gang jeg besøker Vidaråsen.

Urnen hennes blir lagt ned på Vidaråsen. ■ ■ ■

De to høydepunktene i pingvinenes liv

I perioden på land blir pingvinene til en karikatur av et menneske. Han får også en sykdom som kommer regelmessig tilbake, nemlig mytingen. Dette er jo en karakteristikk som hele fuglefamilien har, men opptrer hos de fleste vannfugler på en slik måte at de i noen uker blir ganske usikre på å fly. Svaner, ender og gjess kaster av alle sine flygefjær samtidig. De gjemmer seg bort i tette buskas ved bredden og ved sumper, inntil kroppsbekledningen igjen er vokst ut, slik at de får tilbake flygeevnen.

De fleste fugler myter i en mindre drastisk form. De gamle fjærene felles litt etter litt og blir gradvis erstattet av nye. I prosessen ser de stakkarslige ut, men de kan fly og spise.

Pingvinen blir imidlertid meget syk under mytingen. Han kan i løpet av flere uker på ingen måte ta til seg næring. For, mens andre fugler mister evnen til å fly, så mister pingvinen i denne ombyggingen av fjærdrakt, evnen til å svømme. Kearton forteller at de pingvinene han kunne observere, myttet regelmessig i desember. De merker at sykdommen kommer, for i de foregående dagene eter de spesielt mye for å ha et lite forråd. "De ligner på gjess som blir fetet opp til jul.... de blir fetere og fetere, inntil en dag da det umiskjennelige tegn på myting inntreffer. Fra dette øyeblikk av er alt i minst seks uker gråeste elendighet." Kraften til å dykke og svømme er gått tapt. Letingen etter føde stopper, Fuglen forlater sitt rede og kamperer et eller annet sted i det frie.

Flekvis faller fjærene av over hele kroppen. "I tusenvis kan man se pingviner som står tett sammen på disse åpne plassene, og den ene ser mer ynkelig ut enn den andre." Hele øya er da dekket fotdypt med fjær og innimellom står de sultende jammer-skikkelsene.

Ved slutten av mytesykdommen er pingvinene blitt så magre at de er for

lette til å dykke. Og nå begynner de å sluke småstein på stranden for å nå "dykkervekten". "Man kan nå se dem vade langs vannkanten og prøve den ene steinen etter den andre. Her kan man se at de lar mange steiner bli liggende (de som tydeligvis er for store eller ikke glatte nok til å la seg sluke), mens de slenger ned andre inntil de tror de har fått nok ballast ombord." (Kearton)

Nå begynner pingvinen igjen å bli fisk. Han må spise steiner for å oppnå det. For som fugl, som han er blitt etter mytingen, mangler han tilstrekkelig jordtyngde for å kunne dykke i sjøen. Derfor sluker han stein, blir hardere og tyngre og blir til vanddyr. Tiden for myting gav ham, ved å faste og lide, fugleslekten tilbake. De harde steinene trakk ham inn i vannet igjen.

Spør man etter høydepunktene i et pingvinliv og etter de markante symptomene på hans eksistens, da er det to spesielle opplevelser som er denne pingvinen tildelt. Den ene henger vel sammen med mytingen som nettopp er beskrevet. En tilstand av nød, sykdom og faste som minner ham om denne dunkle periode da han ga opp sin fugleeksistens og ble fisk. Derfor er denne årlige straff pålagt ham, slik som alle vannfugler må bære. Er det ikke bemerkelsesverdige at pingvinen ikke trekker seg tilbake til sin reirhule for å gjennomleve denne tiden? Han søker fellesskapet med sine kamerater, som om han merket at delt lidelse er halv lidelse.

Men straks etter dette spiser han steiner og trer igjen inn i "pingvin-synden", blir fisk, begynner å drømme og drar ut på havet igjen.

Det andre høydepunktet er synet av det nylagte egget. Alle de som har observert dette, forteller med hvilken glede og overraskelse begge foreldrene hilser egget, hvordan de ruller det hit og dit og betrakter det fra alle

sider og kan ikke få nok av det. Spirer det noe opp i dem, som lar dem ane en likhet med noe Rudolf Steiner engang har sagt om formen på et egg?

Egget er ikke noe annet enn det virkelige avbildet av kosmos... og filosofer skulle ikke filosofere over hvordan rommets tre dimensjoner er, for når man virkelig vet hvor man skal se, så kan man overalt finne verdensgåten anskuelig fremstilt. At en verdensakse er lengre enn de to andre, det er hønseegget et anskuelig bevis på, dets grenser som er eggskallet, et virkelig bilde på vårt rom.

Kanskje våkner en anelse av denne viten opp i pingvinforeldrenes følelse. Det demrer noe for dem ved dette skue. Gjennom dette tennes i dem kraften til, med all mulig omsorg og instinktiv pleie, å ruge ut dette egget, for det har formidlet til dem denne dype erfaring.

På tross av at pingviner på land ser så ynkerdige og latterlige ut, så er storheten i all eksistens og tragedie gjemt under denne klovners klær. De er forfedre til mennesket, disse pingvinene, bare at alt er fordreid og forskjøvet. For enhver tragedie har også sitt satirespill, og slik har utviklingen av mennesket sitt klovneri i pingvinens tilvære. ■ ■ ■

Opplysninger om Landsbystiftelsen

Bakgrunn

Camphill-bevegelsen ble startet i 1940 i Camphill, en liten landeieendom ved Aberdeen i Skottland. Det var en gruppe krigsflyktninger, med den østerrikske legen Karl König i spissen, som her grunnla en skole for barn med spesielle behov. Da disse barna var ferdige med skolegangen, ble den første Camphill-landsbyen opprettet. Nå var det ikke lenger undervisning og oppdragelse som var siktemålet, men en livsform tilpasset den voksne alderen.

Arbeidet i Camphill-landsbyene er inspirert av antroposofien som i stor grad er basert på Rudolf Steiners (1861-1925) verk. Sentralt står bevisstheten om alle menneskers likeverd og menneskelivets åndelige perspektiv. Menneskets innerste vesen forstås i forhold til en større utviklingsprosess, overordnet livets ytre forhold og begrensninger. I en Camphill-landsby har derfor alle den samme rett til meningsfulle livsoppgaver og et innholdsrikt liv.

Det finnes ca. 100 Camphill-landsbyer og -skoler fordelt på flere kontinenter. De fleste ligger i Europa og Nord-Amerika, men det er også landsbyer i drift i Afrika, samt noen små spirer i Asia. De norske Camphill-landsbyene har gitt praktisk og økonomisk støtte ved etableringen av landsbyer i Russland, Estland, Latvia og Tsjekia.

Foto: Borgny Berglund

Alle har et arbeid å gå til

De fleste Camphill-landsbyene er bygget opp rundt en biodynamisk gård med kuer, hester, griser, sauer, høns og andre dyr. Det dyrkes frukt, korn og grønnsaker til eget bruk og for videreføring og salg. Mange av arbeidsoppgavene er knyttet til stellet av dyrene og dyrkingen av jorda. Dette er konkrete gjøremål der den enkelte kan finne sine oppgaver tilpasset evner og behov. Friskt luft, en varm hesteflanke, snøttende grisunger, fisk i en dam, grønnsaker som vokser, våronn og vedhugging; alt dette er hverdag og arbeid i en Camphill-landsby. Ved noen av landsbyene gir fjorden eller havet muligheter for fiske. Naturnære og utviklende virksomheter prioriteres når nye arbeidsplasser skapes.

I tillegg til jordbruk har hver landsby forskjellige håndverksaktiviteter, blant annet snekkerverksted, bakeri og verksteder for tekstil og keramikk. Overallt legges det til rette slik at mennesker med ulike funksjonsnivåer arbeider side ved side. Flere av landsbyene har egne butikker hvor både matvarer og håndverksartikler er til salgs.

Husarbeidet er en vesentlig del av virksomheten. Husene skal stelles og måltidene forberedes. Folk er sultne etter en god dags arbeid. Det er en målsetting at alle har oppgaver å utføre som dekker reelle behov i landsbyen, verkstedet eller nabolaaget, og at alle utførerer sitt arbeid etter egne evner og muligheter.

Livet selv er en kunstart

Kunst og kultur vever seg inn i alle aspekter av landsbylivet og skaper inspirasjon og glede i et større perspektiv. I skuespill, dans, musikk, sang, maling eller modellering lokkes de kreative evnene frem som finnes i alle mennesker. Like før hele landsbyen setter opp et skuespill til jul eller sankthans, er atmosfæren full av forventning og prestasjonsglede. Noe stort skal skje, og alle gir det beste av seg selv for at forestillingen skal lykkes. Feiringen av årets høytider er kulturelle og sosiale høydepunkter i landsbylivet. De kristne

Foto: Astrid Layfield

høytider gir inspirasjon til å søke i dybdene av livets gåter.

Det sees lite på fjernsyn, men kino finnes, enten i selve landsbyen eller i nærmiljøet. Landsbyene gjestes jevnlig av musikere og andre kunstnere. Det legges forøvrig vekt på aktiviteter hvor alle kan være med, og hvor medskapning gjør tilskuerrollen mer meningsfull.

Utdanning

Det er mulig å gjennomføre et studium ved Landsbyseminaret mens man arbeider i en av Camphill-landsbyene. Det første året er et introduksjonsår der de grunnleggende ideene for landsbylivet studeres. Etter dette kan man fortsette med Grunnkurs i Helsepedagogikk og Sosialterapi, som er en treårig norsk grunnutdanning og gir fagbrev. Grunnkurset tar sikte på en helhetlig og allsidig utvikling av kunnskaper og ferdigheter med integrering av teori, kunstneriske øvelser og praksis. Det daglige arbeidet med mennesker med behov for særlig omsorg og støtte danner tyngdepunktet i læreprosessen. Det finnes et fjerde år på høyskolenivå som kan gjennomføres i Sverige, Tyskland eller Sveits. Utdanningen tilbys gratis til medarbeidere som bor og arbeider i landsbyene.

Lære å leve, lære å bo som voksen

Enten det gjelder ønsket om et livs langt engasjement eller et tidsbegrenset opphold for å tilegne seg nødvendige ferdigheter, kan landsbyene gi omsorg, livskvalitet og utviklingsmuligheter.

Fortsetter på side 38

Malt av Marius Wahl Gran

Å bo i en landsby betyr å finne sin plass i et fellesskap i hverdag og fest, i fritid og arbeid. Gjennom menneskelig nærhet og gjensidig innsats for livet i landsbyen, dannes en trygg og utviklende atmosfære. Her oppstår et levende miljø som stimulerer den enkelte til å ta ansvar for seg selv og for andre.

Slik øves kunsten å skape et hjem: De omsorgstrengende og medarbeiderne danner husfellesskap. Her holdes mange av de tradisjonelle familieverdier i hevd. Alle måltider er felles. Landsbyene er opptatt av god bordkultur. Ofte utgjør gårdens egne produkter et innslag i menyen, noe som innebærer både velsmakende og sunn kost. Økologisk bevissthet kjennetegner alle aspekter av landsbylivet: matvarer, jordbruk, byggematerialer, energiforvaltning og resirkulering.

En levende og menneskevennlig arkitektur preger landsbyene. Husene er moderne utstyrt, og det er lagt vekt på fargevalg og materialkvalitet i innredningen. Det finnes hus i ulik størrelse, fra små én-familie-hus til storholdninger med plass til 10-12 mennesker. Egen hybel kan også tilbys.

Økonomi og finansiering

Landsbystiftelsen mottar statsstøtte til driften i form av et rammetilskudd fra Sosial- og helsedirektoratet. Det er ment å dekke bo-, arbeids- og fritidstilbud.

Arbeid er en vesentlig side av landsbylivet, og landsbyboere og medarbeidere står side ved side om mange av oppgavene i landsbyen. Det var fra starten av klart at lands-

byene ikke ville vurdere lønn i forhold til arbeidsinnsats. Konsekvensen av dette ble at ingen i landsbyen, verken medarbeidere eller landsbyboere får lønn i vanlig forstand, men hver enkelt får sine individuelle behov dekket. Landsbyboerne tilgodesees via driftsregnskapet og mottar noe av sin trygd som lommepenger, mens medarbeiderne forvalter de budsjetterte lønnsmidler i fellesskap.

Rammebidraget fra staten gir rom for vedlikehold og noe oppgradering av bygningsmassen, men all nyetablering må realiseres gjennom gaver. En slik felles økonomi, der landsbyenes mennesker bestreber seg på en broderlighet overfor hverandre, har vist seg å være fruktbar. Sammen med gaver og bidrag fra mange hold er det blitt mulig å bygge kulturbygg og aldershjem, verksteder og andre hus, som det ellers ikke ville ha vært kapital til å realisere.

Gjennom nittiårene har de norske landsbyene engasjert seg i utviklingen av Camphill-landsbyer i tidligere østblokkland.

Den som måtte ønske å vite mer, eller kanskje være med på å støtte Landsbystiftelsens bestrebelsler, kan ta kontakt med:

Landsbystiftelsen i Norge
Vidaråsen Landsby, 3158 Andebu
E-post: dag.balavoine@camphill.no
Bank: 1254 05 01880
Internett: www.camphill.no

Søknad

En søknad om plass i landsbyen rettes til den enkelte landsby.

Landsbyene mottar voksne mennesker med omsorgsbehov fra psykisk helsevern og fra sosial- og evt. fra kriminalomsorgen. Søkeren må være over 18 år gammel. For å søke til landsbyen, må det foreligge en søknad med faglig vurdering skrevet av lege eller sosialetat. Det er vanlig at søkeren inviteres til en personlig samtale og et besøk i landsbyen. Dersom interessen er til stede, vil det arrangeres et prøveopphold.

Dersom du ønsker å arbeide i en av landsbyene for kortere eller lengre tid, ta direkte kontakt med det aktuelle stedet. Camphill-landsbyene tar også i mot unge mennesker som ønsker et praksisopphold før eller under studietiden.

Virksomhetene i Landsbystiftelsen

VIDARÅSEN

Vidaråsen er den eldste og største av landsbyene i Norge og ligger i Andebu i Vestfold. I dag bor det omkring 150 mennesker her. Landsbyen ligger fredelig til i et kupert landskap omkranset av skoger og jordbruksarealer. Vidaråsen driver foruten gården; bakeri, ysteri, snekkerverksted, dukkeverksted, veveri, pottemakerverksted, urteverksted, butikk og en liten betongvarefabrikk. Her finnes et kapell og en stor sal hvor det holdes konserter, teaterforestillinger, foredrag og allmøter. Vidaråsen har også et terapihus for mennesker som trenger ekstra pleie.

Henvendelse:

Vidaråsen Landsby, 3158 Andebu
Tlf: (kl. 9-12, man-fre) 33 44 41 00
Faks: 33 44 40 01
E-post: office@vidaraasen.no

SOLBORG

Solborg ligger ved Hønefoss i Buskerud. Her bor det omtrent 50 mennesker. Fra Solborg er det vakert utsyn mot Norefjell mangfoldige mil vestover. Bak landsbyen begynner skogen som grenser til Osloomarka. Foruten gård og gartneri har landsbyen et snekkerverksted, veveri, bakeri og en gruppe som arbeider i skogen.

På Solborg holder Landsbyskolen til, et tilbud for både yrkesopplæring, videregående utdanning og fritidstilbud for landsbyboere i hele stiftelsen.

Henvendelse:

Solborg, 3520 Jevnaker
Tlf: (kl. 9-12, man-fre) 32 13 24 80
Faks: 32 13 20 20
E-post: solborg@camphill.no
Landsbyskolen: Telefon: 32 13 34 56,
Faks: 32 13 20 20.
E-post:

HOGGANVIK

Hogganvik ligger i et typisk Vestlandskap ved Vindafjorden i Ryfylke. Landsbyen har utsikt mot fjorder og fjell. Gården og skogsdriften gir arbeid til de fleste. Her er også ysteri, veveri og et lite snekkerverksted. 45-50 mennesker bor i Hogganvik.

Foto: Dag Balavoine

Foto: Dag Balavoine

VALLERSUND GÅRD OG FRAMSKOLEN

Vallersund Gård ligger vest på Fosenhalvøya, helt ute ved havet. Her er det øyer, hav og fantasifulle fjellformasjoner så langt øyet kan se. Vallersund er et gammelt kyst-handelssted som nå er blitt til Camphill-landsby. Her drives foruten gårdsbruk; bakeri, urteverksted og butikk. Vallersund Gård tar også imot voksne rusmiddelskadede mennesker. Det bor omtrent 40 mennesker i landsbyen.

Framskolen er et toårig folkehøgskolelignende lærested for unge voksne utviklingshemmede mellom videregående skole og et aktivt yrkesliv.

Henvendelse:

Vallersund Gård, 7167 Vallersund
Tlf: (kl. 9-12, man-fre) 72 52 70 80
Faks: 72 52 70 99
E-post: vallersund-gaard@camphill.no

Framskolen:

Vallersund gård, 7167 Vallersund
Telefon 72 52 70 80
E-post: framskolen@camphill.no

KRISTOFFERTUNET

Kristoffertunet ligger landlig til ved Rotvoll, i kort avstand til Trondheim by. Dette er et av Trondheims vakreste områder, bare noen steinkast fra sjøen og omkranset av parklignende arealer. På Kristoffertunet utføres først

og fremst gårdsarbeid og gartnerivirk-somhet, blant annet i stedets store drivhus. Landsbyen har også et lite veveverksted. Det bor ca. 30 mennesker på Kristoffertunet.

Henvendelse:

Kristoffertunet, Hans Collins vei 5,
7053 Ranheim
Tlf: (kl. 9-12, man-fre) 73 82 68 50
Faks: 73 82 68 51
E-post: kristoffertunet@camphill.no

DET ØKOLOGISKE HUS»

«Det Økologiske Hus» vil bygge opp foredlingsverksteder og butikker for biodynamiske og økologiske produkter. Samtidig skal det gis et godt arbeidstilbud til mennesker med ulike behov for tilrettelagt arbeid. Det er et mål å ta i bruk moderne utstyr som kan forbedre prosessen og den enkeltes mulighet til å utføre sine arbeidsoppgaver. «Det Økologiske Hus» består av Corona (safteri, sylting og tørking), Rotvoll Landhandel (økologiske dagligvarer og gaveartikler), Rotvoll Bakeri og Biodynamisk Forening for Trøndelag. Andre aktiviteter vil bli utviklet etter hvert.

Henvendelse:

«Det Økologiske Hus», Rotvoll Allé 1,
7053 Ranheim
Tlf: 73 84 76 00 Ffaks: 73 84 79 00
E-post:
det.okologiske.hus@camphill.no

Henvendelse:

Hogganvik Landsby, 5583 Vikedal
Tlf: (kl. 9-12, man-fre) 52 76 01 11
Faks: 52 76 04 08,
E-post: hogganvik@camphill.no

JØSSÅSEN

Jøssåsen ligger i Malvik kommune i Sør-Trøndelag. Landsbyen ligger et stykke inn i skogen ved Jøssåstjernet. Her bor omtrent 50 mennesker. I tillegg kommer det på dagtid ca. 7-8 personer fra lokalmiljøet som tar del i arbeidet. Foruten gårdsdriften har landsbyen et veveri, et bokbinderi og en gruppe som arbeider med vedhugst.

Henvendelse:

Jøssåsen Landsby, 7550 Hommelvik
Tlf: (kl. 9-12, man-fre) 73 97 88 40
Faks: 73 97 88 40
E-post: jossaasen@camphill.no

Foto: Dag Balavoine

RETURADRESSE:
Dialogos – Ressurssenter
for Sivile initiativer
Holbergs Plass 4, 0166 Oslo

CAMPBILL – NORGESKALENDER 2006-2007

2006

OKTOBER

Onsdag 18. – lørdag 21.

Nordiske Forbund for Sosialterapi og Helsepedagogikk – Trøndelag

Onsdag 25. – søndag 29.

Lek og dans for medarbeidere med Petra – Solborg.

Lørdag 28.

Pahkla Camphill Kula Trust Meeting – Pahkla

NOVEMBER

Torsdag 2. – søndag 5.

Introduksjons År. Møte 1 for unge medarbeidere – Solborg.

Mandag 6.

Landsbyboer mandat møte – Dialogos, Oslo.

Onsdag 8. – lørdag 11.

Kurs med Elisabeth Kolmos – Maryatta, Danmark.

Torsdag 9. – mandag 13.

Baltic Seminar – Tapola.

Fredag 17. – søndag 19.

Representantskapsmøte – Vidaråsen.

Mandag 27. – torsdag 30.

Julia Wolfson seminar Del 2 – Solborg.

DESEMBER

Vinter 2006 – 2007

Art retreat for villagers and co-workers – Svetlana.

2007

JANUAR

Fredag 12. – søndag 14.

Northern Community meeting – Delsbo? Solborg?

Søndag 21. – fredag 26.

3 årig utdannelsen. Blokk uke på Solborg.

Torsdag 25. – mandag 29.

Baltic Seminar – Pahkla.

FEBRUAR

Tirsdag 13. – fredag 16.

Northern Region bio dynamisk møte – Pahkla?

MARS

Torsdag 1. – søndag 4.

Introduksjons År. Møte 2 for unge medarbeidere – Soleggen.

Mandag 5. – søndag 11.

Baltic Seminar – Svetlana.

Mars?

East Conference – Vidaråsen.

APRIL

Torsdag 12. – torsdag 19.

Northern Regional Group – Rozkalni.

Mandag 23. – fredag 27.

Ungdomstreff – HP Steinerskoler, Grobunn og Solborg – Solborg

JUNI

Fredag 1. – søndag 3.

Representantskapsmøte – Jøssåsen.

Torsdag 14. – søndag 17.

Introduksjons År. Møte 3 for unge medarbeidere – Fyresdal.

Mandag 25. – lørdag 30.

Midsommer møte – Jærna.

SEPTEMBER

Søndag 23. – søndag 30.

Mikkelsmess Konferanse – Dornach, Sveits.

For oppdatering og endringer ta kontakt med:

JAN BANG, vanlig post:
Solborg, 3520 Jevnaker
Telefon hjemme: 32 13 30 51
Telefon kontor: 32 13 34 56
Mobiltelefon: 48 12 96 53
Fax: 32 13 20 20
Epost: jmbang@start.no

Bli abonnent på Landsbyliv!

Bli kjent med landsbylivet og få tilsendt bladet for kun kr. 250,- pr. år

FOR BESTILLING: Landsbyliv, Solborg, 3520 Jevnaker
Telefon 32 13 34 56 Epost: jmbang@start.no